

- 2 EKSPERTYZA ● Przyczyny wzrostu wartości rynku aptecznego
- 7 RANKINGI ● Top 10 produktów i firm ● Sprzedaż według molekuł
- 11 PROGNOZA ● Radar epidemiologiczny (listopad 2024)
- 13 MONITOR EPIDEMIOLOGICZNY ● Mapy zdrowotne kraju (sierpień 2024)
- 17 MONITOR FARMACJI ● Rynek farmaceutyczny (sierpień 2024)
- 29 MONITOR RYNKU LEKÓW ● Sprzedaż probiotyków w aptekach

Przyczyny wzrostu wartości rynku aptecznego

W okresie od stycznia do 19 września 2024 roku, w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, rynek apteczny rośnie wartościowo – w cenach dla pacjenta – o 12,2%. Ilościowo – w liczbie sprzedanych opakowań – wzrost wyniósł 3,4%. Czy to podwyżki cen decydują o dwucyfrowej dynamice wzrostu ilości wydanych pieniędzy przez pacjentów w aptece?

dr JAROSŁAW FRĄCKOWIAK, Prezes PEX

Liderem wzrostów jest segment leków na receptę (Rx) – 14,6% wzrostu to jedna z najwyższych historycznie dynamik. Imponująco wygląda też zmiana ilości sprzedanych opakowań Rx w badanych okresach – 5,6% to najwięcej ze wszystkich badanych segmentów.

Do wzrostu wolumenu sprzedaży na rynku Rx przyczyniły się następujące czynniki:

- poprawienie dostępności ekonomicznej do leków refundowanych (darmowe leki w programie 65+/18-),
- program koordynowanej opieki POZ,
- program profilaktyki 40+.

Cały segment rynku produktów bez recepty (Non-Rx) rośnie o 9,4%, a ilościowo o 1,7%. W tym przypadku inaczej zachowują się różne segmenty tego rynku. OTC rośnie prawie 10% wartościowo, ale spada o prawie 1% ilościowo – to efekt słabszego sezonu przeziębień. Suplementy też rosną niemal 10% wartościowo, ale ilościowo niemal 5 razy mocniej niż OTC (4,6%). Kosmetyki i wyroby medyczne odnotowały ponad 8% wzrost wartości. Ilościowo kosmetyki urosły o 1%, a wyroby medyczne niemal 6%.

Tabela: Rynek apteczny total i wybrane segmenty. Zmiany w wartości i ilości sprzedaży w okresach YTD 19.09.2024 vs 19.09.2023

KATEGORYZACJA PEX (RYNEK I WYBRANE KATEGORIE): STATUS WG REJESTRACJI / OMNIBUS / GRUPEX	WARTOŚĆ SPRZEDAŻY DO PACJENTA	ILOŚĆ SPRZEDAŻY DO PACJENTA
	YTD* 19.09.2024 vs YTD 19.09.2023 PPG*	
RYNEK APTECZNY MONITOROWANY – TOTAL	12,2%	3,4%
LEKI RX/LZ	14,6%	5,6%
LEKI OTC	9,7%	-0,8%
SUPLEMENTY DIETY I ŚRODKI DIETETYCZNE SPECJALNEGO PRZEZNACZENIA	9,7%	4,6%
KOSMETYKI	8,5%	1,0%
WYROBY MEDYCZNE	8,2%	5,9%
POZOSTAŁE	19,4%	15,9%
PRODUKTY BEZ RECEPTY (NON-RX) TOTAL	9,4%	1,7%

YTD oznacza okres od początku stycznia do określonej daty (tu: 19.09 w latach 2023 i 2024)

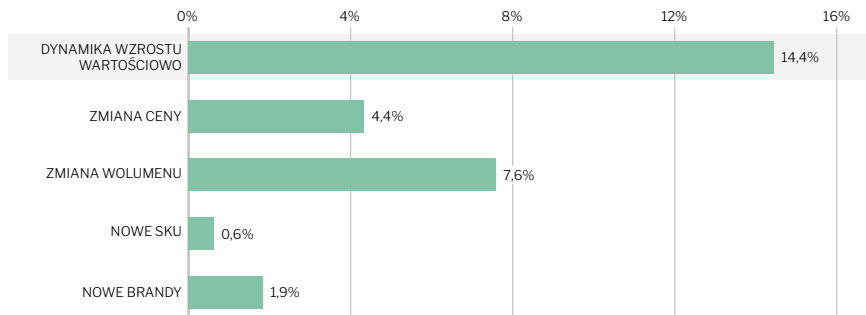
PPG to zmiana w % pomiędzy okresami YTD

Z analiz widać znaczące zróżnicowanie zachowań poszczególnych segmentów rynku aptecznego. Najprostszym sposobem interpretacji danych o przyczynach wzrostu na rynku w oparciu jedynie o analizę wartości i ilości sprzedaży jest teza o podwyżkach cen jako dominującym czynnikiem zwiększenia wydatków pacjentów w aptekach. To jednak zbyt uproszczenie. W przypadku Rx refundowanych, o cenach decyduje algorytm, który bazuje na strukturze sprzedaży. W przypadku Rx nierefundowanych i Non-Rx ceny reguluje rynek, ale wzrost wartości rynku zawsze jest pochodną działania wielu czynników jednocześnie. Na wykresach 1–3 przedstawiono wyniki analiz PEX (porównano okresy od stycznia do lipca w latach 2024 i 2023), w których dekompozycji poddano czynniki wpływające na zmianę wartości danego segmentu rynku w badanych okresach. Wpływ na zmianę wartości segmentu każdego z wziętych od uwagę czynników ma charakter „wpływu netto”.

Na wykresach 1 i 2 analizie poddano rynek Rx total oraz dwa segmenty tego rynku: Rx refundowane i Rx nierefundowane. W ponad 14% wzroście wartości rynku Rx cena kontrybuuje

Czynniki wpływające (netto) na wzrost wartości rynku aptecznego w kategorii leków na receptę (RX) w okresach: styczeń–lipiec 2024 vs. styczeń–lipiec 2023

SKU w tej analizie to nowe prezentacje w ramach istniejących marek parasolowych, nowe brandy to wprowadzenia nowych marek na rynku

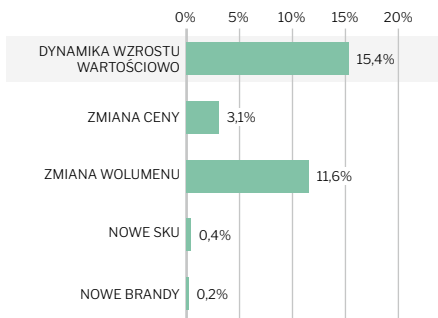

Źródło: Opracowanie PEX, nie uwzględnia anonimizowanych aptecznych marek własnych

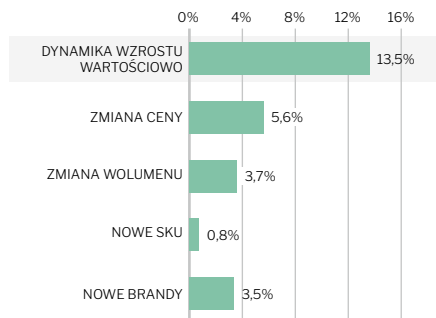
Czynniki wpływające (netto) na wzrost wartości rynku aptecznego w kategorii leków na receptę (RX) w podziale na refundowane (RX) i nierefundowane (RX NIEREF) w okresach: styczeń–lipiec 2024 vs. styczeń–lipiec 2023

SKU w tej analizie to nowe prezentacje w ramach istniejących marek parasolowych, nowe brandy to wprowadzenia nowych marek na rynku

RYNEK RX REF

RYNEK RX NIEREF

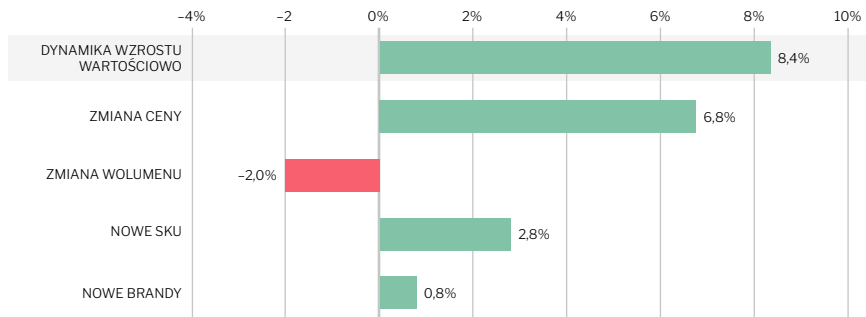
Źródło: Opracowanie PEX, nie uwzględnia anonimizowanych aptecznych marek własnych

tylko w ok. 1/3 wpływu na wzrost (4,6%). Znacznie bardziej znaczący jest wpływ wzrostu wolumenu (7,6%). Najmniej „ważą” nowe prezentacje produktów w istniejących już markach parasolowych (nowe SKU) i nowe marki produktów (nowe brandy). Ta sama analiza dla segmentów Rx refundowanych i nierefundowanych przynosi trochę inne wyniki. W przypadku Rx refundowanych wpływ przyrostu ilości sprzedanych leków na wzrost wartości sprzedaży jest dominujący (prawie 12%), a ceny mniejszy (ok. 3%). Dla Rx nierefundowanych wolumen kontrybuuje w niecałych 4% wzrostu wartości segmentu, a cena w 5,6%.

Inaczej sytuacja wygląda na rynku non-Rx (wykres 3). W tym segmencie to cena jest główną przyczyną wzrostu wartości rynku o 8,4% (6,8%, 80% kontrybucji). Zmiana wolumenu „ciągnie” segment w dół (2%), a nowe SKU i brandy pozytywnie wpływają na wzrost wartości (łącznie niemal 4%). Nowe

Czynniki wpływające (netto) na wzrost wartości rynku aptecznego w kategorii produktów bez recepty (NON-RX) w okresach: styczeń–lipiec 2024 vs. styczeń–lipiec 2023

SKU w tej analizie to nowe prezentacje w ramach istniejących marek parasolowych, nowe brandy to wprowadzenia nowych marek na rynku

Źródło: Opracowanie PEX, nie uwzględnia anonimizowanych aptecznych marek własnych

wprowadzenia – także historycznie – zawsze odgrywały dużą rolę w procesie budowania wartości rynku Non -Rx.

Analiza czynników wpływu netto na wzrost rynku może być bardzo przydatna dla właścicieli aptek i sieci aptecznych, a także firm farmaceutycznych. Jest swoistym benchmarkiem rynkowej sytuacji, w której zainteresowani przedsiębiorcy czy analitycy przeprowadzą analizy dla własnych biznesów. Zawsze warto sprawdzić, czy racjonalnym jest utrzymywanie wielkich odstępstw od tego, jak zachowuje się rynek. Tak być może, ale nie musi, dlatego lepiej wnioskować na podstawie faktów, a nie tylko intuicji. ●

Wszystkie dane na podstawie reprezentatywnego panelu aptek internetowych PEX/ABD. Szczegóły dostępne na życzenie.

Adres do autora: jaroslaw.frackowiak@pexps.pl.

Rankingi PEX.

Firmy i produkty w sierpniu 2024

Top 10 firm farmaceutycznych oraz 10 Top Total Brand dla wybranych segmentów rynku (pod względem sprzedaży w danym miesiącu w cenach detalicznych do pacjenta, pojęcie total brand oznacza sumę wszystkich prezentacji/SKU danego produktu występujących pod daną nazwą – np. różne dawki tego samego leku itd.). Obrazowane komentarzem i strzałkami zmiany w rankingu między miesiącami dotyczą pierwszych 10-ciu miejsc. Autorem rankingów jest PEX PharmaSequence (wszystkie dane na podstawie reprezentatywnego panelu aptek/sieci ABD PEX PharmaSequence).

Miejsce w rankingu	Ranking firm farmaceutycznych pod względem wartości sprzedaży aptecznej do pacjenta w sierpniu 2024	Zmiana w stosunku do poprzedniego miesiąca
LEKI NA RECEPTĘ		
1	POLPHARMA	→
2	NOVO NORDISK	→
3	ADAMED	→
4	KRKA	→
5	ELI LILLY	↗
6	TEVA	↘
7	BOEHRINGER INGELHEIM	↘
8	SANDOZ	→
9	SANOFI	↗
10	BERLIN-CHEMIE	↘

Miejsce w rankingu	Ranking total brandów pod względem wartości sprzedaży aptecznej do pacjenta w sierpniu 2024	Zmiana w stosunku do poprzedniego miesiąca
LEKI NA RECEPTĘ		
1	JARDIANCE	→
2	MOUNIARO	↗
3	OZEMPIC	↘
4	FORXIGA	↘
5	ELIQUIS	→
6	XARELTO	→
7	NEOPARIN	→
8	CLEXANE	→
9	TRULICITY	→
10	RYBELSUS	→

Miejsce w rankingu	Ranking firm farmaceutycznych pod względem wartości sprzedaży aptecznej do pacjenta w sierpniu 2024	Zmiana w stosunku do poprzedniego miesiąca
LEKI OTC		
1	POLPHARMA	→
2	USP ZDROWIE	→
3	OPELLA HEALTHCARE	→
4	AFLOFARM	↗
5	HALEON	↘
6	HASCO - LEK	→
7	TEVA	→
8	BERLIN-CHEMIE	→
9	PERRIGO	↗
10	RECKITT BENCKISER	→

Miejsce w rankingu	Ranking total brandów pod względem wartości sprzedaży aptecznej do pacjenta w sierpniu 2024	Zmiana w stosunku do poprzedniego miesiąca
LEKI OTC		
1	IBUPROM	→
2	MAGNE-B6	→
3	APAP	→
4	VOLTAREN	→
5	NO-SPA	→
6	ESSENTIALE	→
7	NUROFEN	↗
8	ACARD	↘
9	GRIPEX	↗
10	IBUM	→

Miejsce w rankingu	Ranking firm farmaceutycznych pod względem wartości sprzedaży aptecznej do pacjenta w sierpniu 2024	Zmiana w stosunku do poprzedniego miesiąca
SUPLEMENTY DIETY		
1	AFLOFARM	→
2	NUTRICIA	→
3	USP ZDROWIE	→
4	N.P.ZDROVIT	→
5	SYNOPTIS	→
6	OLIMP LABS	→
7	POLPHARMA	→
8	OLEOFARM	↗
9	POLSKI LEK	↘
10	SANPROBI	→

Miejsce w rankingu	Ranking total brandów pod względem wartości sprzedaży aptecznej do pacjenta w sierpniu 2024	Zmiana w stosunku do poprzedniego miesiąca
SUPLEMENTY DIETY		
1	BEBILON	→
2	NUTRIDRINK	↗
3	ŚWIAT ZDROWIA	↗
4	ZDROVIT	↘
5	SANPROBI	→
6	NATURELL	→
7	PLUSSZ	→
8	NEOCATE	→
9	DICOFLOR	→
10	MULTILAC	→

Miejsce w rankingu	Ranking firm farmaceutycznych pod względem wartości sprzedaży aptecznej do pacjenta w sierpniu 2024	Zmiana w stosunku do poprzedniego miesiąca
KOSMETYKI		
1	L'OREAL	→
2	IRENA ERIS	→
3	AFLOFARM	→
4	PERRIGO	→
5	PIERRE FABRE DERMOS-COSMETIQUE	→
6	ZIAJA	→
7	PIERRE FABRE	→
8	NAOS	→
9	GALDERMA	↗
10	UNIA	↗

Miejsce w rankingu	Ranking total brandów pod względem wartości sprzedaży aptecznej do pacjenta w sierpniu 2024	Zmiana w stosunku do poprzedniego miesiąca
KOSMETYKI		
1	VICHY	↗
2	PHARMACERIS	↘
3	LA ROCHE	→
4	CERAVE	→
5	ZIAJA	→
6	AVENE	→
7	BIODERMA	→
8	ELUDRIL	→
9	CETAPHIL	↗
10	DERMEDIC	↘

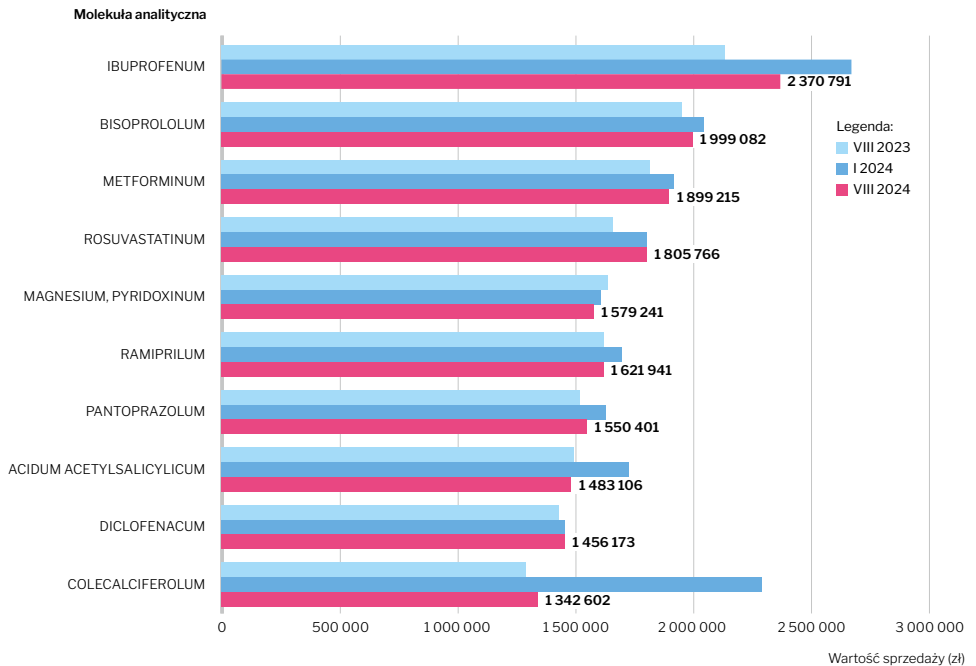
Więcej danych?

Wszystkich Państwa, którzy są zainteresowani bardziej szczegółowymi raportami i/lub zakupem raportów-rankingu, prosimy o kontakt: rozwiązania@pexps.pl

Ranking sprzedaży według molekuł

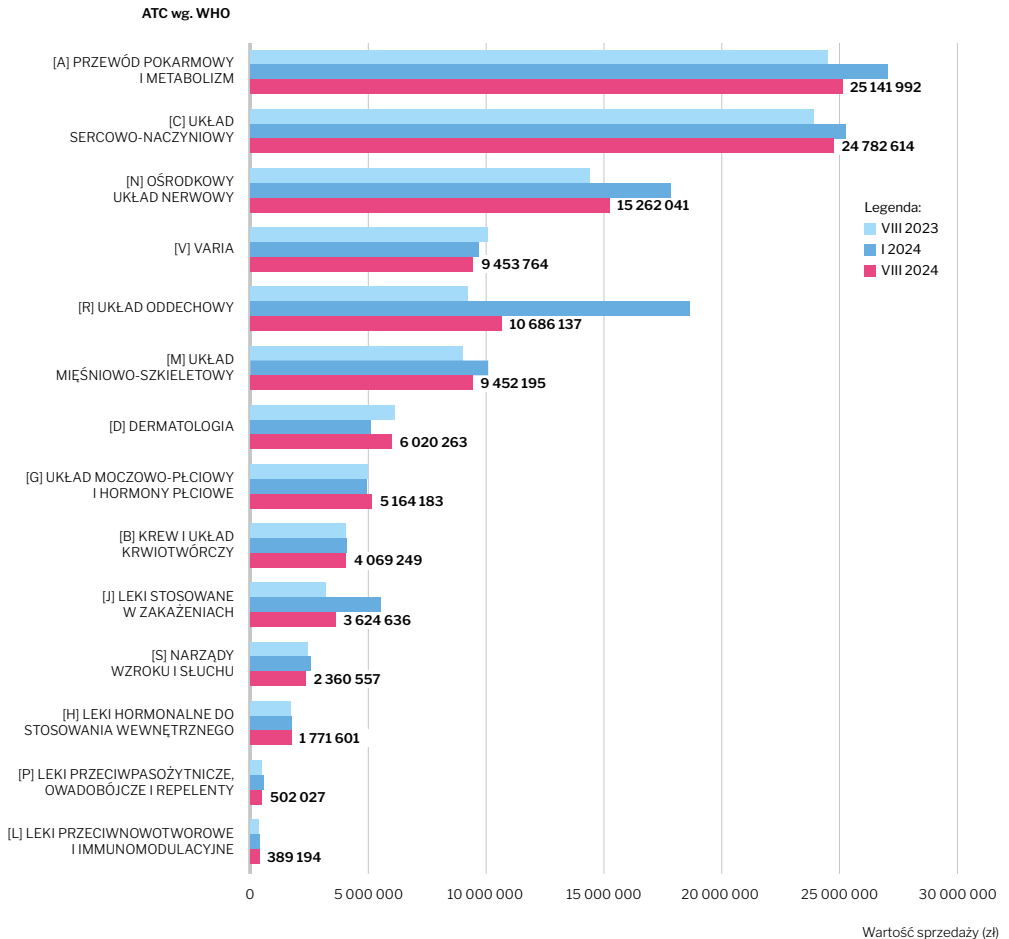
TOP 10. Ilość sprzedaży wg. klasyfikacji molekuł analitycznych Sierpień 2024

RANKING ATC. Ilość sprzedaży wg. klasyfikacji WHO

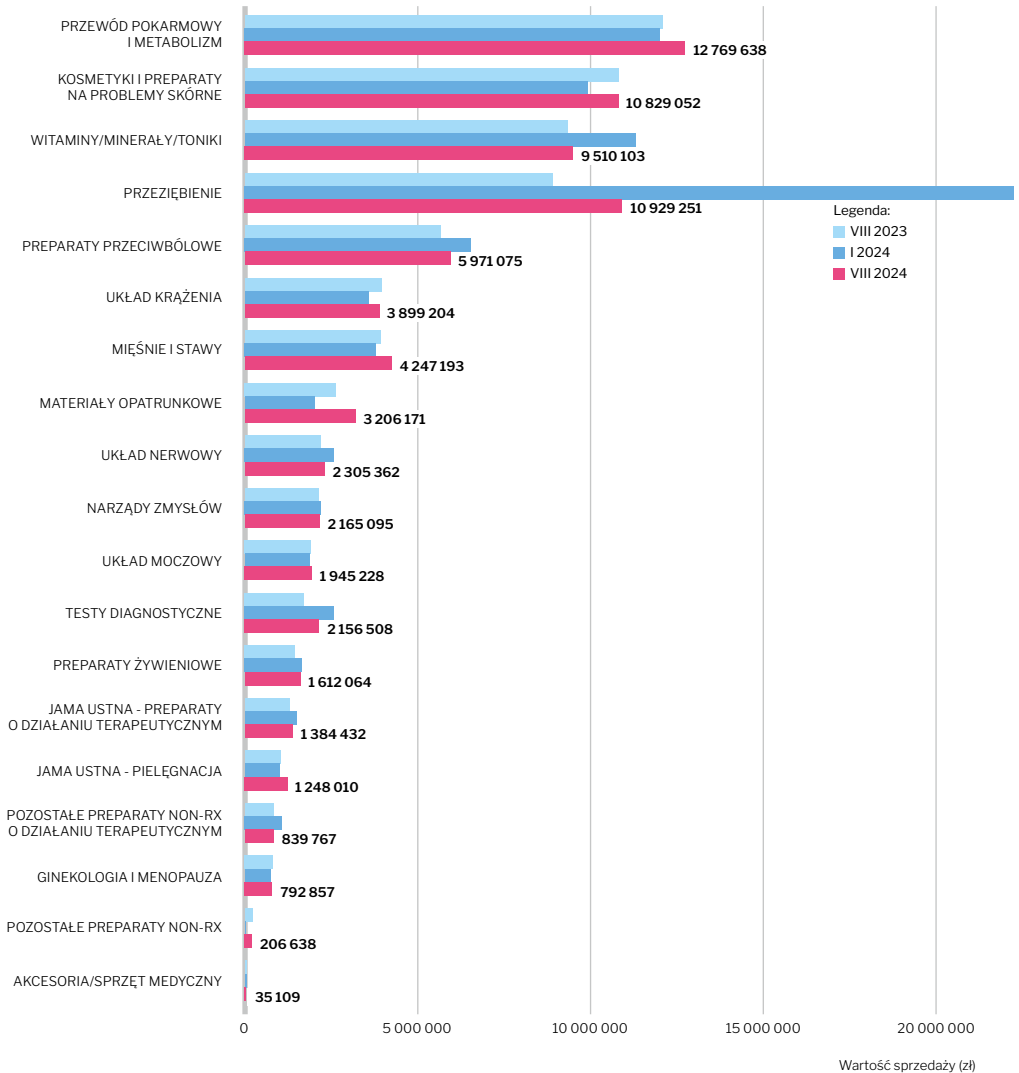
Sierpień 2024

RANKING OTC. Ilość sprzedaży wg. klasyfikacji PEX Sierpień 2024

OTC wg. PEX

ALERGIA

SPRAWDZALNOŚĆ
POPZEDNIEJ
PROGNOZY

89%

- PONIŻEJ NORMY
- NORMA
- WYSOKI
- BARDZO WYSOKI

WOJEWÓDZTWO	PROGNOZA KOSZTÓW ALERII LISTOPAD 2024	TREND W STOSUNKU DO PAŹDZIERNIKA
Dolnośląskie	704	↘
Kujawsko-pomorskie	594	↘
Łódzkie	718	↘
Lubelskie	653	↘
Lubuskie	581	↘
Małopolskie	877	↘
Mazowieckie	861	↘
Opolskie	553	↘
Podkarpackie	600	↘
Podlaskie	524	↘
Pomorskie	877	↘
Śląskie	723	↘
Świętokrzyskie	554	↘
Warmińsko-mazurskie	551	↘
Wielkopolskie	750	↘
Zachodniopomorskie	708	↘

GRYPA I PRZEZIĘBIENIE

SPRAWDZALNOŚĆ
POPRZEDNIEJ
PROGNOZY

99%

- PONIŻEJ NORMY
- NORMA
- WYSOKI
- BARDZO WYSOKI

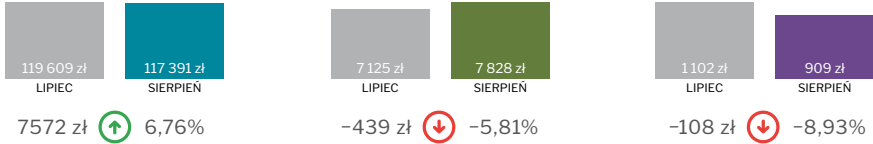

WOJEWÓDZTWO	PROGNOZA KOSZTÓW ALERGIJ LISTOPAD 2024	TREND W STOSUNKU DO PAŹDZIERNIKA
Dolnośląskie	16 343	⬇️
Kujawsko-pomorskie	15 324	⬇️
Łódzkie	16 006	⬇️
Lubelskie	14 538	⬇️
Lubuskie	14 575	⬇️
Małopolskie	18 300	⬇️
Mazowieckie	19 428	⬇️
Opolskie	13 729	⬇️
Podkarpackie	14 031	⬇️
Podlaskie	13 154	⬇️
Pomorskie	16 750	⬇️
Śląskie	14 499	⬇️
Świętokrzyskie	12 198	⬇️
Warmińsko-mazurskie	12 459	⬇️
Wielkopolskie	18 120	⬇️
Zachodniopomorskie	14 697	⬇️

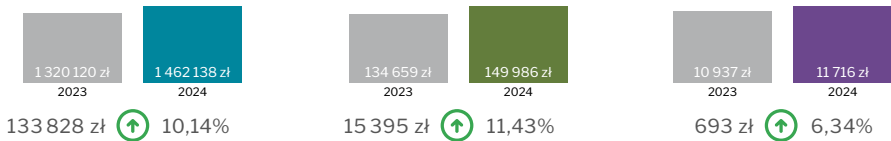
Monitor epidemiologiczny. Koszty leczenia.

OGÓŁEM GRYPA I PRZEZIĘBIENIE ALERGIA

ZMIANA MIESIĘCZNA W SIERPIEŃ 2024 W ODNIESIENIU DO LIPCA

TREND ROCZNY - PORÓWNANIE ROKU 2024 I 2023

SIERPIEŃ - WOJEWÓDZTWA O NAJNIŻSZYCH I NAJWYŻSZYCH KOSZTACH

<p>Opolskie 94 702 zł</p> <p>Warmińsko-Mazurskie 97 551 zł</p> <p>Podkarpackie 100 710 zł</p>	<p>Świętokrzyskie 5 735 zł</p> <p>Opolskie 6 125 zł</p> <p>Podkarpackie 6 542 zł</p>	<p>Opolskie 686 zł</p> <p>Świętokrzyskie 705 zł</p> <p>Podlaskie 711 zł</p>
<p>Pomorskie 129 940 zł</p> <p>Małopolskie 132 210 zł</p> <p>Mazowieckie 135 834 zł</p>	<p>Małopolskie 8 914 zł</p> <p>Mazowieckie 9 536 zł</p> <p>Pomorskie 9 600 zł</p>	<p>Mazowieckie 1 054 zł</p> <p>Małopolskie 1 102 zł</p> <p>Pomorskie 1 164 zł</p>

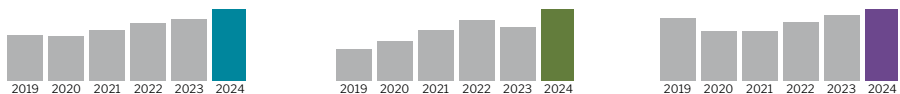
ROK 2024 - WOJEWÓDZTWA O NAJNIŻSZYCH I NAJWYŻSZYCH KOSZTACH

<p>Warmińsko-Mazurskie 1 187 827 zł</p> <p>Opolskie 1 209 986 zł</p> <p>Świętokrzyskie 1 265 852 zł</p>	<p>Świętokrzyskie 114 227 zł</p> <p>Warmińsko-Mazurskie 120 497 zł</p> <p>Podlaskie 122 698 zł</p>	<p>Mazowieckie 1 054 zł</p> <p>Małopolskie 1 102 zł</p> <p>Pomorskie 1 164 zł</p>
<p>Pomorskie 1 588 022 zł</p> <p>Małopolskie 1 668 321 zł</p> <p>Mazowieckie 1 742 213 zł</p>	<p>Wielkopolskie 170 243 zł</p> <p>Małopolskie 175 361 zł</p> <p>Mazowieckie 183 702 zł</p>	<p>Pomorskie 14 442 zł</p> <p>Mazowieckie 14 777 zł</p> <p>Małopolskie 14 834 zł</p>

SIERPIEŃ - WOJEWÓDZTWA Z NAJMOCNIEJSZYMI SPADKAMI I WZROSTAMI KOSZTÓW

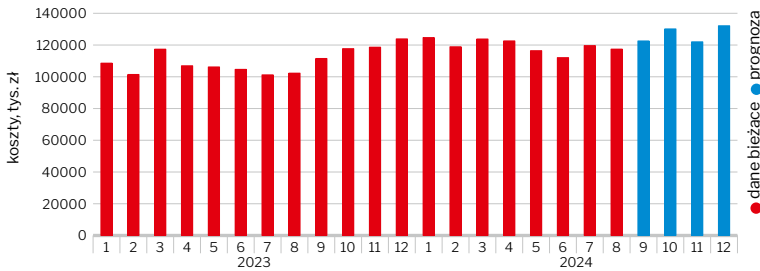
<p>Małopolskie -3 607 zł</p> <p>Zachodniopomorskie -3 151 zł</p> <p>Pomorskie -3 057 zł</p>	<p>Brak spadków kosztów</p>	<p>Małopolskie -276 zł</p> <p>Śląskie -226 zł</p> <p>Pomorskie -225 zł</p>
<p>Brak wzrostów kosztów</p>	<p>Podkarpackie 984 zł</p> <p>Podlaskie 1 080 zł</p> <p>Mazowieckie 1 083 zł</p>	<p>Brak wzrostów kosztów</p>

ZESTAWIENIE - KOSZTY W SIERPIEŃ W OSTATNICH LATACH

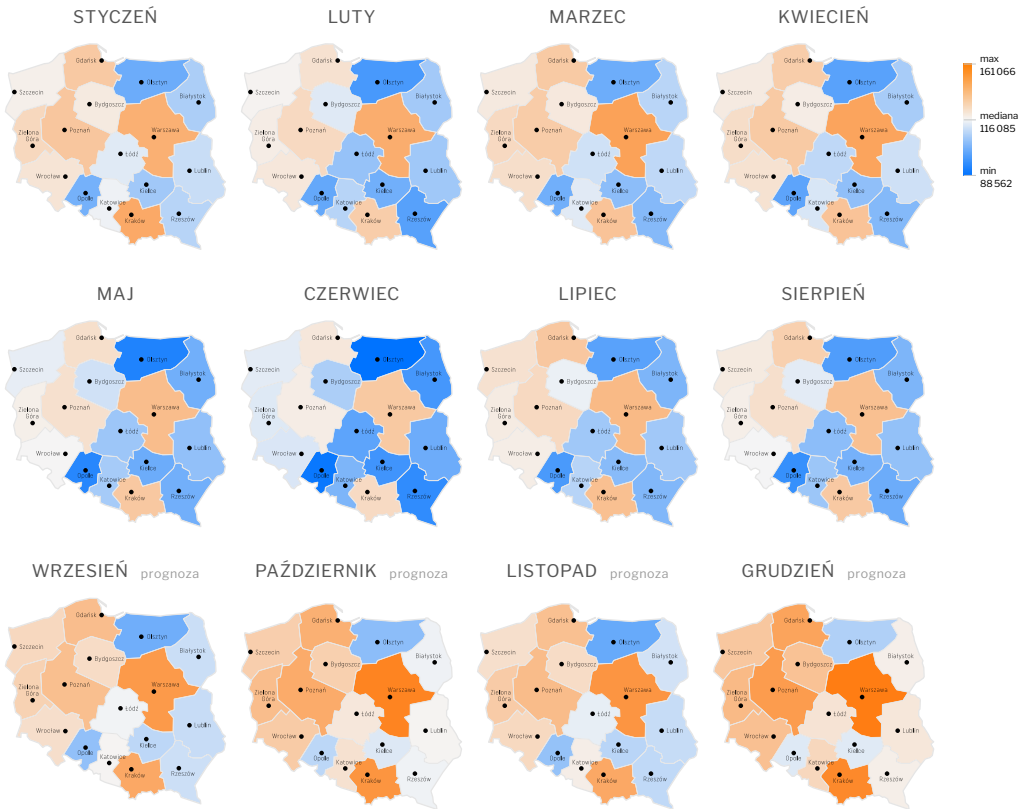

* wszystkie dane w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

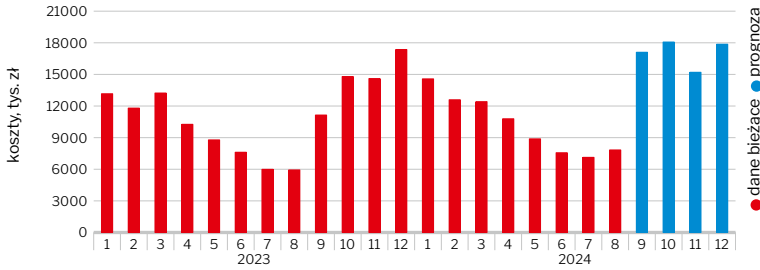
Ogólne koszty leczenia (zakup środków farmaceutycznych) przypadające na 1000 mieszkańców

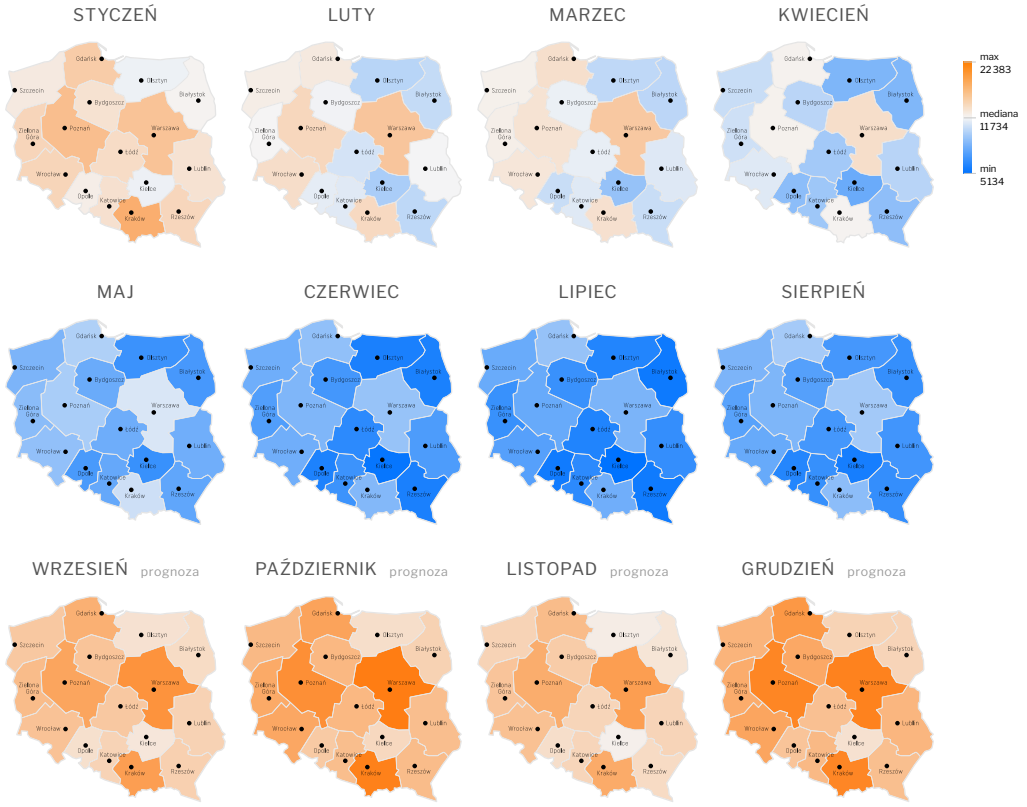
» Koszty leczenia w sierpniu 2024 były prawie o 20% większe niż rok temu. «

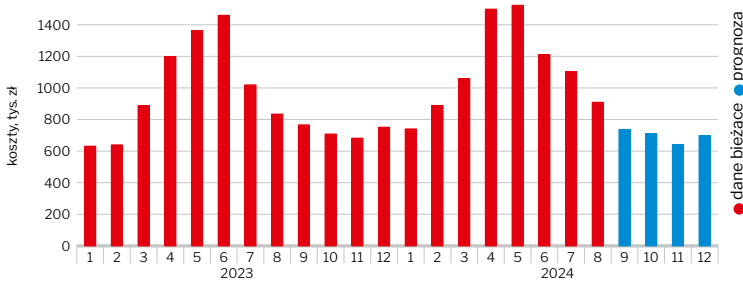
Koszty grypy i przeziębienia przypadające na 1000 mieszkańców

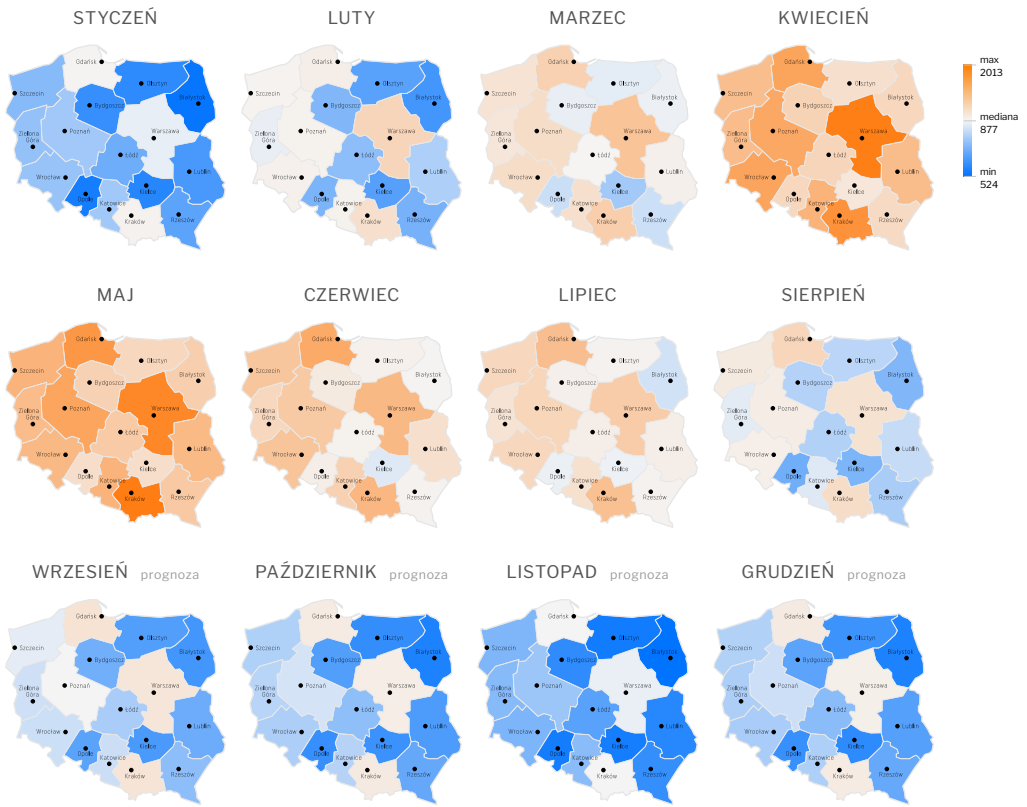
» Koszty leczenia grypy i przeziębienia zaczęły rosnąć już w sierpniu, co jest nietypowe. «

Koszty alergii przypadające na 1000 mieszkańców

» Koszty leczenia alergii w sierpniu spadały zgodnie z wieloletnimi trendami.«

Struktura dystrybucji leków

SIERPIEŃ 2024 | WARTOŚCI STATYSTYCZNE I TRENDY W STOSUNKU DO LIPCA

CENA OPAKOWANIA LEKU
30,56 zł

↑ 0,01 zł

MARŻA APTECZNA
25,97%

↓ -0,24%

OBRÓT W APTECE
355,5 tys. zł

↓ -5,5 tys. zł

LICZBA PACJENTÓW
4340

↓ -20

SPRZEDAŻ NA PACJENTA
81,91 zł

↓ -0,89 zł

SPRZEDAŻ WEDŁUG
STATUSU LEKU

RX	45,53%	↓
OTC	30,28%	↑
SUPLEMENTY	8,73%	↑
INNE	15,47%	↓

POZIOM REFUNDACJI
25,56%

↓ -0,37%

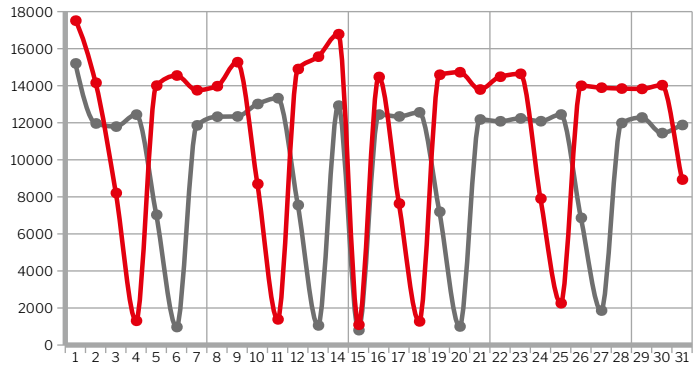
PROGNOZA NA
LISTOPAD

Obrót statystycznej apteki w listopadzie wyniesie 390 tys. zł, czyli o 10 000 zł więcej niż w październiku. Takie założenie wynika z wieloletnich trendów i związane jest z sezonowością występowania infekcji górnych dróg oddechowych. Wielką niewiadomą jest skala zachorowań na COVID-19, która już w lipcu i sierpniu spowodowała podwyższenie wskaźników epidemiologicznych.

Obrót statystycznej apteki w sierpniu 2024 roku wyniósł 355,5 tys. zł. W porównaniu z lipcem 2024 roku był o 5,5 tys. zł niższy (-1,5%). Jednocześnie był o 48 tys. zł wyższy (+15,6%) niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. Wartość rynku farmaceutycznego osiągnęła poziom 4,433 mld zł, czyli spadła o 83,8 mln zł (-1,9%) w stosunku do lipca 2024 roku oraz wzrosła o 528,5 mln zł (+13,5%) w stosunku do sierpnia 2023 roku. Udział refundacji stanowił 25,56% (-0,37 p.p. w porównaniu z lipcem 2024) obrotu aptecznego i wyniósł 1,133 mld zł (-3,3%).

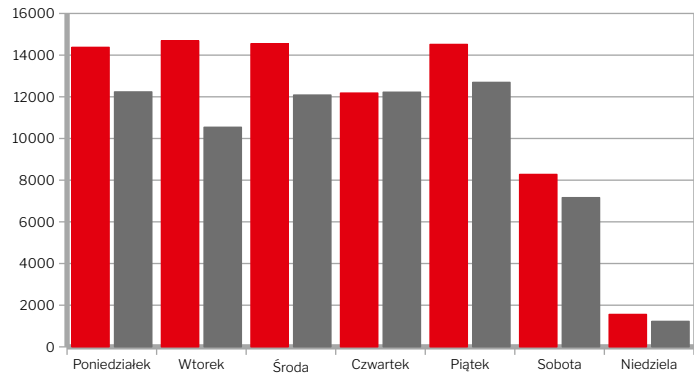
Rys. 1. Wielkość obrotu statystycznej apteki w poszczególnych dniach sierpnia (porównanie do ubiegłego roku)

● sierpień 2024
● sierpień 2023

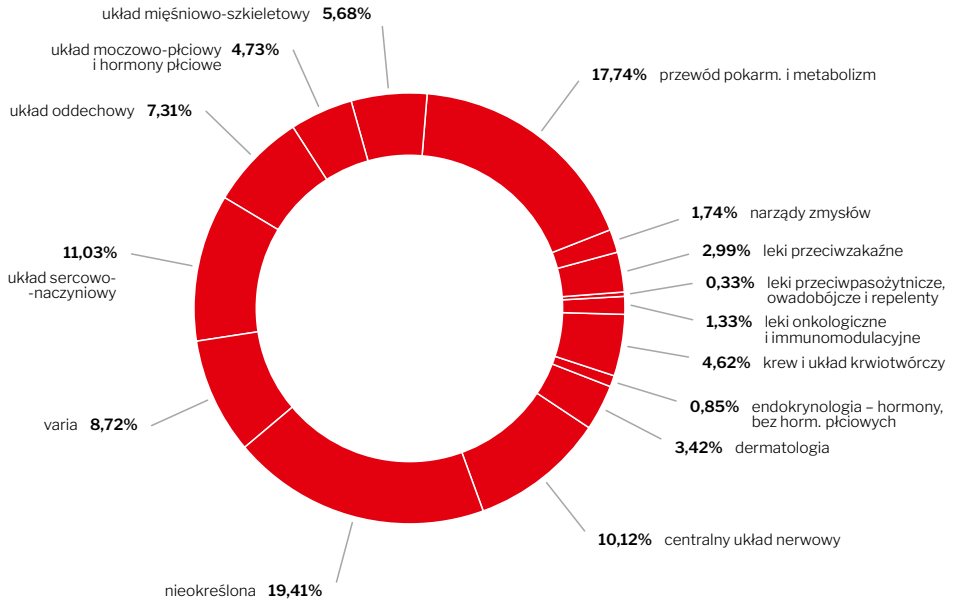

Rys. 2. Wielkość obrotu statystycznej apteki w poszczególnych dniach sierpnia – podział na dni tygodnia (porównanie do ubiegłego roku)

● sierpień 2024
● sierpień 2023

Rys. 3. Podział sprzedaży aptecznej na kategorie – % wartości sprzedaży

Obrót w statystycznej aptece w 2024 roku wyniesie 4429 tys. zł. Oznacza to wzrost średniego obrotu w stosunku do 2023 o 11,9% (+471,5 tys. zł) oraz wzrost o 24,9% (+882 tys. zł) w stosunku do 2022 roku. Rynek farmaceutyczny osiągnie wartość 55,4 mld zł. To odpowiednio o 5 mld zł więcej (+9,9%) niż w 2023 roku oraz o 9,3 mld zł więcej (+20,3%) niż w 2022 roku. Wartość refundacji wyniesie 13,4 mld zł, co będzie stanowiło 24,28% całkowitego obrotu aptecznego.

W sierpniu sprzedaż w podstawowych kategoriach sprzedażowych kształtowała się następująco: średni obrót apteczny wypracowany ze sprzedaży leków refundowanych wyniósł 106,2 tys. zł, leków wydawanych na recepty pełnopłatne – 99,4 tys. zł, a produktów sprzedawanych bez recepty – 146,5 tys. zł. W porównaniu z lipcem 2024 roku, w przypadku recept refundowanych i recept pełnopłatnych zanotowaliśmy

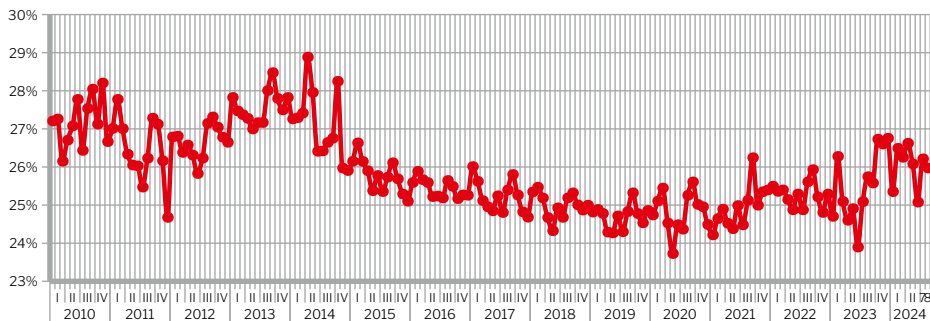
spadek wartości sprzedaży. W przypadku recept refundowanych spadek ten wyniósł 2,18 tys. zł (-2,0%); dla recept pełnopłatnych zanotowaliśmy spadek wartości sprzedaży o 3,57 tys. zł (-3,5%), a dla sprzedaży odręcznej – wzrost o 0,25 tys. zł (+0,2%) Wartość rynku farmaceutycznego wypracowana ze sprzedaży leków refundowanych wyniosła 1,324 mld zł, leków wydawanych na recepty pełnopłatne – 1,239 mld zł, a sprzedaży produktów OTC – 1,826 mld zł.

Dniem tygodnia charakteryzującym się największym średnim obrotem aptecznym był wtorek (14 684 zł), natomiast dniem roboczym o najniższym średnim obrocie aptecznym – czwartek (12 179 zł). Rozrzut pomiędzy tymi wartościami wyniósł 2 505 zł.

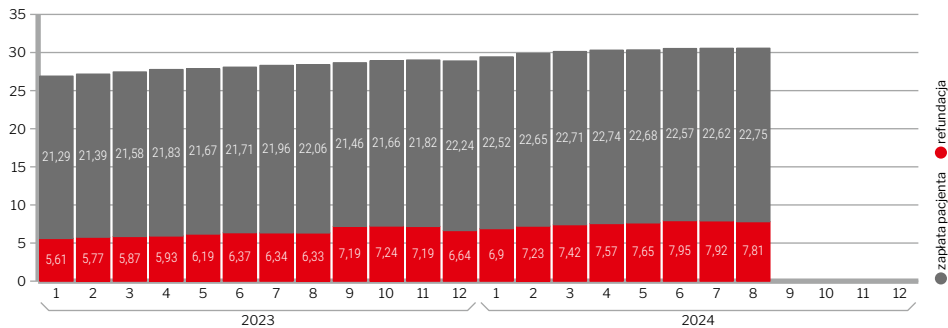
W sierpniu 2024 roku w stosunku do lipca 2024 roku w czterech kategoriach sprzedażowych zanotowaliśmy wzrost sprzedaży – były to produkty na centralny układ nerwowy, leki przeciwpasożytnicze, leki przeciwzakaźne oraz produkty na układ mięśniowo–szkieletowy. Największy spadek wartości sprzedaży zanotowaliśmy w przypadku produktów dermatologicznych, leków onkologicznych i immunologicznych oraz produktów na narządy zmysłów.

Największe zmiany w udziale poszczególnych grup terapeutycznych zaobserwowano w przypadku produktów

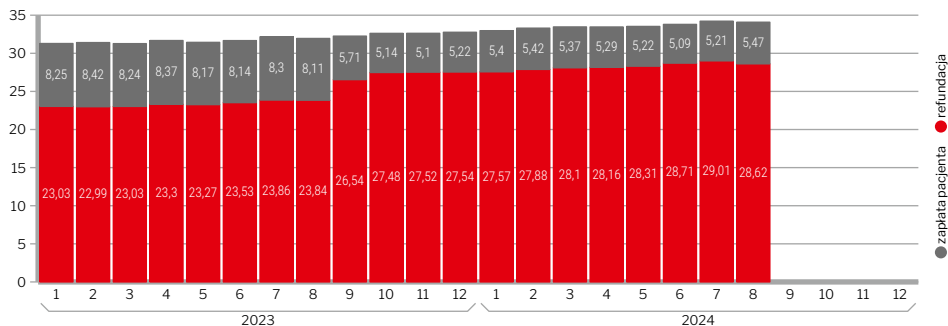
Rys. 4. Poziom marży aptecznej (%) w latach 2008–2024

Rys. 5. Podział średniej ceny leku (w zł) na zapłatę pacjenta i dopłatę refundacyjną w latach 2023–2024

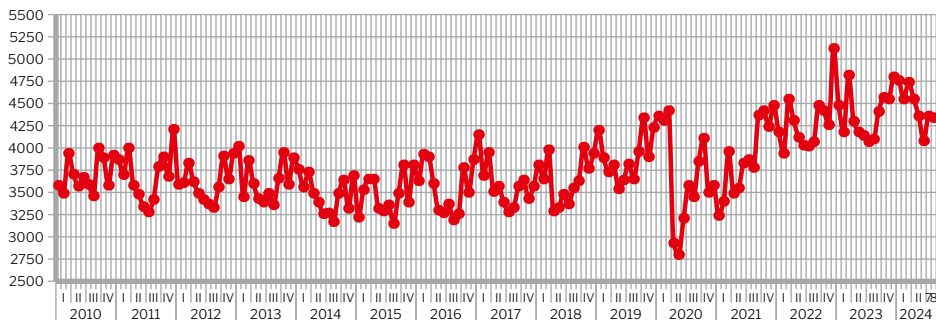
Rys. 6. Podział średniej ceny pozycji sprzedanej na receptę refundowaną (w zł), na zapłatę pacjenta i dopłatę refundacyjną w latach 2023–2024

dermatologicznych, przewód pokarmowy i metabolizm oraz produktów na krew i układ krwiotwórczy. Największy udział w wartości sprzedaży należy do grupy produktów na przewód pokarmowy i metabolizm.

W sierpniu średnia marża apteczna wyniosła 25,97%. To o 0,24 p.p. mniej niż w lipcu 2024 roku oraz o 0,23 p.p. więcej niż w sierpniu 2023 roku. Marża w podstawowych kategoriach sprzedażowych kształtowała się następująco: dla leków refundowanych wyniosła 20,14% (spadek o 0,45 punktu procentowego w stosunku do lipca 2024), dla leków wydawa-

Rys. 7. Liczba pacjentów w statystycznej aptece w ciągu miesiąca w latach 2008–2024

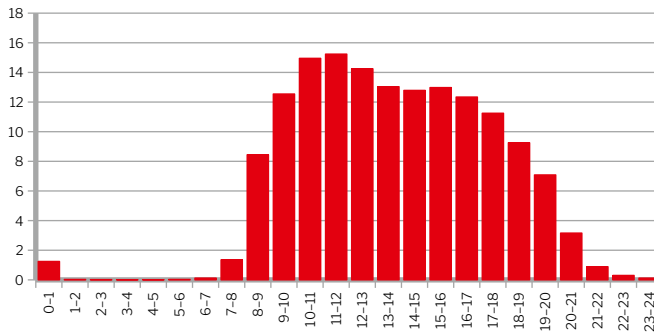
nych na recepty pełnopłatne – 21,74% (–0,32 p.p. w stosunku do lipca 2024), natomiast dla produktów OTC – 31,55% (+1,48 p.p. w stosunku do lipca 2024 roku).

W 2024 roku marża apteczna wyniesie 25,94%. Będzie to odpowiednio o 0,41 p.p. więcej niż w 2023 roku oraz o 0,66 p.p. więcej niż w 2022 roku. Dla leków refundowanych średnia marża apteczna wyniesie 20,34% (+0,51 p.p. w stosunku do 2023 roku), dla leków wydawanych na recepty pełnopłatne – 21,43% (+0,35 p.p. w stosunku do 2023 roku), a dla produktów OTC – 30,52% (+0,33 p.p. w stosunku do 2023 roku).

Średnia cena za opakowanie leku w sierpniu 2024 roku wyniosła 30,56 zł. Cena ta w porównaniu do lipca 2024 roku wzrosła o 1 grosz. Porównując ją do ceny z sierpnia 2023 r. obserwujemy wzrost ceny o 2,16 zł. W przypadku leków refundowanych średnia cena opakowania w stosunku do lipca 2024 spadła o 13 groszy i wyniosła 34,08 zł. W przypadku leków na recepty pełnopłatne cena w sierpniu wyniosła 41,60 zł (+0,31 zł), zaś w przypadku sprzedaży odręcznej średnia cena wyniosła 24,21 zł (+0,28 zł).

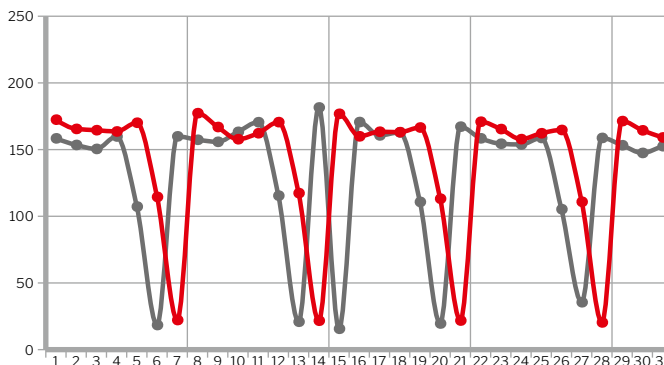
W sierpniu statystyczną aptekę odwiedziło 4340 pacjentów (spadek o 20-tu pacjentów w stosunku do lipca). 3480 osób zakupiło produkty OTC, 880 – leki refundowane, a 860 – leki wydawane na recepty pełnopłatne. Największy ruch

Rys. 8. Liczba pacjentów w statystycznej aptece w rozbiu na przedziały godzinowe w dniu powszednim w sierpniu

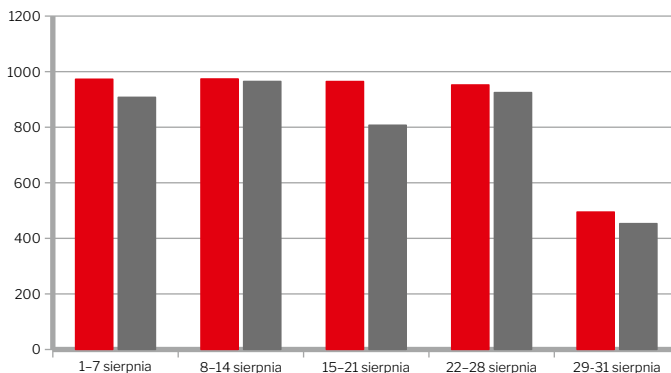
Rys. 9. Liczba pacjentów w statystycznej aptece w poszczególnych dniach sierpnia (porównanie do ubiegłego roku)

● sierpień 2024
● sierpień 2023

Rys. 10. Liczba pacjentów w statystycznej aptece w poszczególnych tygodniach sierpnia (porównanie do ubiegłego roku)

● sierpień 2024
● sierpień 2023

» W sierpniu statystyczną aptekę odwiedziło 4340 pacjentów – o 20. pacjentów mniej w stosunku do lipca. «

w statystycznej aptece panował w drugim tygodniu miesiąca, tj. pomiędzy 8 a 14 sierpnia. Wówczas w statystycznej aptece zanotowano 974 pacjentów. Kolejnym w rankingu tygodniem był 1–7 sierpnia (973 pacjentów), 15–21 sierpnia (965 pacjentów), 22–28 lipca (952 pacjentów). Najwięcej pacjentów zarejestrowano w aptecę w godzinach 11.00–12.00.

Statystyczny pacjent podczas jednej wizyty w aptecę zakupił produkty o łącznej wartości 81,91 zł. To o 0,89 zł mniej niż w minionym miesiącu oraz o 6,91 zł więcej niż w analogicznym okresie roku 2023. Z kwoty tej 60,98 zł zapłacił pacjent, a 20,94 zł dopłacił refundator. Wartość refundacji w porównaniu z lipcem spadła o 0,54 zł. W tym samym okresie wartość zapłaty pacjenta spadła o 0,55 zł. Dla leków refundowanych wartość koszyka statystycznego pacjenta wyniosła 123,52 zł (z czego 19,81 zł to zapłata pacjenta, a 103,71 zł – wartość refundacji), dla leków wydawanych na recepty pełnopłatne – 112,93 zł, a dla produktów OTC – 42,09 zł.

W 2024 roku wartość koszyka statystycznego pacjenta wyniesie 81,13 zł. Z kwoty tej 61,43 zł zapłaci pacjent, a 19,70 zł dopłaci refundator. W podziale na podstawowe kategorie sprzedażowe, wartość sprzedaży na pacjenta będzie kształtować się następująco: dla leków sprzedawanych na recepty pełnopłatne wyniesie 105,53 zł, produktów OTC – 43,25 zł, a leków refundowanych – 103,36 zł (z czego 17,90 zł to zapłata pacjenta, a 85,47 zł wartość refundacji). ●

Tab. 1. Sprzedaż produktów w statystycznej aptece wg. statusu produktu

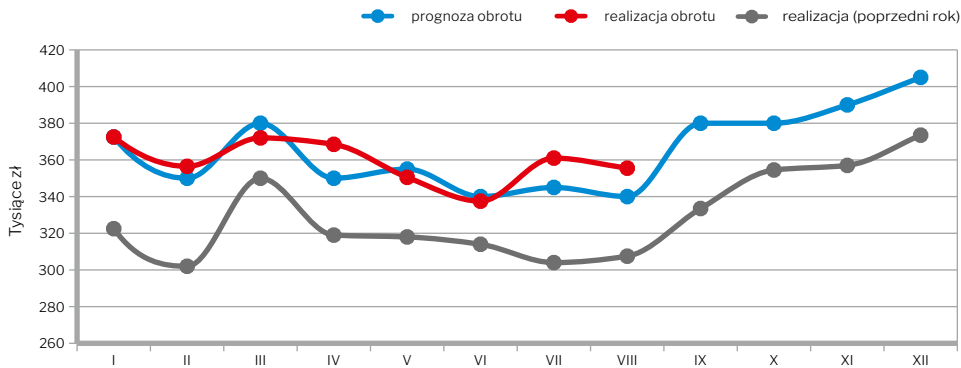
Wg. statusu leku w bazie BLOZ	Wartość sprzedaży w statystycznej aptece (PLN)		Udział w całkowitej wartości sprzedaży aptecznej	
	sierpień 2024	sierpień 2023	sierpień 2024	sierpień 2023
Lek – RX	161 847	138 883	45,53%	45,17%
Lek – OTC	107 635	91 651	30,28%	29,81%
Suplement diety lub dietetyczny środek spożywczy	31 027	27 032	8,73%	8,79%
Pozostałe	54 991	49 935	15,47%	16,24%

Rys. 11. Prognoza miesięcznych obrotów statystycznej apteki w 2024 roku

Wartości w cenach detalicznych brutto

Obrót 2024: 4 429 tys. zł

Zmiana obrotu: wzrost 11 do 13%

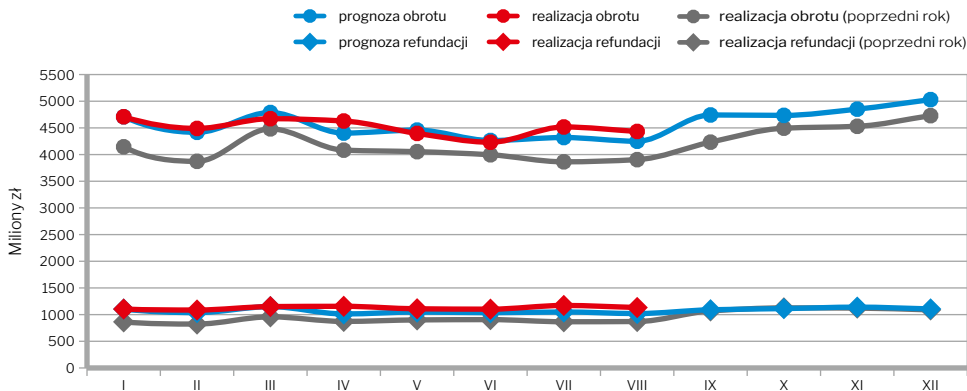
Rys. 12. Prognoza miesięcznej wartości obrotu w kraju (ceny detaliczne brutto) w 2024 roku

Obrót 2022: 55,4 mld zł

Refundacja: 13,5 mld zł

Zmiana obrotu: wzrost 9 do 11% (w stosunku do roku 2023)

Zmiana refundacji: wzrost 16 do 18% (w stosunku do roku 2023)

Tab. 2. Opis stanu statystycznej apteki w formie skróconego biuletynu informacyjnego za sierpień 2024

	sierpień 2024	zmiana w stosunku do (%)			zmiana w stosunku do (liczbowo)		
		lipca 2024	stycznia 2024	sierpnia 2023	lipca 2024	stycznia 2024	sierpnia 2023
obrót całkowity (w tys. zł)							
statystyczna apteka	355,5	-1,5%	-4,6%	15,6%	-5,50	-17,00	48,00
cały rynek apteczny	4 433 441	-1,9%	-5,8%	13,5%	-83 752,50	-274 959,50	528 498,00
recepty refundowane (w tys. zł)							
statystyczna apteka	106,2	-2,0%	3,6%	18,0%	-2,18	3,72	16,19
cały rynek apteczny	1 324 763	-2,3%	2,2%	15,9%	-31 747,50	29 029,32	181 329,70
recepty pełnopłatne (w tys. zł)							
statystyczna apteka	99,4	-3,5%	-2,9%	16,2%	-3,57	-2,94	13,89
cały rynek apteczny	1 239 331	-3,8%	-4,2%	14,2%	-48 795,19	-53 968,95	153 680,36
sprzedaż odręczna (w tys. zł)							
statystyczna apteka	146,5	0,2%	-10,9%	13,7%	0,25	-17,95	17,70
cały rynek apteczny	1 826 478	-0,2%	-12,1%	11,7%	-3 060,53	-251 664,68	191 379,88
wartość refundacji i z uwzględnieniem dotacji MZ dla seniorówi (w tys. zł)							
statystyczna apteka	90,9	-2,9%	4,0%	32,5%	-2,76	3,52	22,29
cały rynek apteczny	1 133 093	-3,3%	2,6%	30,1%	-38 306,43	29 125,95	262 407,69
udział refundacji							
w całkowitym obrocie	25,56%	-1,4%	9,0%	14,6%	-0,0037	0,0211	0,0326
w sprzedaży refundowanej	83,96%	-1,0%	0,4%	12,5%	-0,0082	0,0035	0,0935
średnia cena opakowania							
ogółem	30,56 zł	0,0%	3,9%	7,6%	0,0126	1,1392	2,1630
dla leków z list refundacyjnych	34,08 zł	-0,4%	3,4%	6,7%	-0,1340	1,1114	2,1318
dla leków z recept pełnopłatnych	41,60 zł	0,7%	6,5%	8,8%	0,3096	2,5473	3,3537
dla produktów bez recepty (OTC)	24,21 zł	1,2%	1,5%	7,3%	0,2805	0,3643	1,6407
liczba pacjentów w aptece	4 340	-0,5%	-8,8%	5,9%	-20	-420	240
liczba pacjentów w aptece (recepty refundowane)	860	-14,0%	-19,6%	-1,1%	-140	-210	-10
liczba pacjentów w aptece (recepty pełnopłatne)	880	-3,3%	-12,9%	-4,3%	-30	-130	-40
liczba pacjentów w aptece (sprzedaż odręczna)	3 480	0,3%	-9,6%	6,4%	10	-370	210
średnia marża apteczna							
ogółem	25,97%	-0,9%	2,4%	0,9%	-0,0024	0,0062	0,0023
dla leków z list refundacyjnych	20,14%	-2,2%	-1,3%	2,3%	-0,0045	-0,0027	0,0046
dla leków na recepty pełnopłatne	20,74%	-1,5%	-4,9%	7,8%	-0,0032	-0,0106	0,0151
dla sprzedaży odręcznej	31,55%	4,9%	11,0%	-1,2%	0,0148	0,0312	-0,0037
wartość sprzedaży na pacjenta	81,91 zł	-1,1%	4,7%	9,2%	-0,89	3,66	6,91
wartość zapłaty przez pacjenta	60,98 zł	-0,6%	1,8%	4,6%	-0,35	1,07	2,70
wartość dopłaty refundatora	20,94 zł	-2,5%	14,1%	25,2%	-0,54	2,59	4,21
wartość sprzedaży na pacjenta (recepty refundowane)	123,52 zł	13,9%	28,9%	19,3%	15,11	27,72	20,02
wartość zapłaty przez pacjenta (recepty refundowane)	19,81 zł	20,0%	26,2%	-24,6%	3,31	4,11	-6,47
wartość dopłaty refundatora (recepty refundowane)	103,71 zł	12,8%	29,5%	34,3%	11,81	23,60	26,49
wartość sprzedaży na pacjenta (recepty pełnopłatne)	112,93 zł	-0,2%	11,5%	21,5%	-0,20	11,62	20,00
wartość sprzedaży na pacjenta (sprzedaż odręczna)	42,09 zł	-0,1%	-1,4%	6,9%	-0,05	-0,62	2,71
opakowania (w tys.)							
statystyczna apteka	12,6	-2,1%	-7,3%	7,2%	-0,26	-0,98	0,85
cały rynek apteczny	157 034	-2,4%	-8,5%	5,3%	-3 832,69	-14 572,58	7 905,11
opakowania - recepty refundowane (w tys.)							
statystyczna apteka	3,0	-2,1%	-0,7%	9,6%	-0,06	-0,02	0,26
cały rynek apteczny	37 761	-2,4%	-2,0%	7,6%	-927,37	-775,30	2 662,18
opakowania - recepty pełnopłatne (w tys.)							
statystyczna apteka	2,4	-4,3%	-9,0%	6,8%	-0,11	-0,24	0,15
cały rynek apteczny	29 954	-4,6%	-10,2%	4,9%	-1 445,74	-3 404,50	1 395,60
opakowania - sprzedaż odręczna (w tys.)							
statystyczna apteka	7,0	-1,4%	-9,8%	5,9%	-0,10	-0,76	0,39
cały rynek apteczny	87 233	-1,7%	-11,1%	4,0%	-1 526,10	-10 836,75	3 329,24

Tab. 2. (kontynuacja) Opis stanu statystycznej apteki w formie skróconego biuletynu informacyjnego za sierpień 2024

	Prognoza sprzedaży rocznej w oparciu o dane do lipca 2024					Dane narastające od początku roku				
	2024	zmiana w stosunku do (%)		zmiana w stosunku do (liczbowo)		2024	zmiana w stosunku do (%)		zmiana w stosunku do (liczbowo)	
		2023	2022	2023	2022		2023	2022	2023	2022
obrót całkowity (w tys. zł)										
statystyczna apteka	4 429,0	11,9%	24,9%	471,5	882,5	2 874,0	13,3%	27,9%	337,0	627,5
cały rynek apteczny	55 393 786,0	9,9%	20,3%	4 977 598,5	9 337 810,0	36 079 981,0	11,3%	23,2%	3 676 268,5	6 799 541,5
recepty refundowane (w tys. zł)										
statystyczna apteka	1 276,9	11,8%	22,8%	135,0	237,4	837,2	14,1%	25,7%	103,4	171,0
cały rynek apteczny	15 970 161,8	9,8%	18,3%	1 423 772,7	2 469 813,4	10 508 845,0	12,1%	21,0%	1 137 002,9	1 826 076,6
recepty pełnopłatne (w tys. zł)										
statystyczna apteka	1 221,8	15,5%	34,5%	163,7	313,4	810,1	18,3%	39,6%	125,5	229,8
cały rynek apteczny	15 282 933,2	13,4%	29,6%	1 803 613,4	3 486 199,5	10 169 494,7	16,3%	34,5%	1 425 334,3	2 606 848,9
sprzedaż odręczna (w tys. zł)										
statystyczna apteka	1 889,7	9,9%	20,6%	170,2	323,1	1 200,4	9,8%	22,5%	106,7	220,7
cały rynek apteczny	23 632 768,9	7,9%	16,2%	1 726 450,2	3 288 485,5	15 071 396,3	7,9%	18,0%	1 101 229,8	2 300 710,4
wartość refundacji i z uwzględnieniem dotacji MZ dla seniorówi (w tys. zł)										
statystyczna apteka	1 075,4	19,4%	37,1%	175,0	290,9	718,0	29,8%	42,6%	165,0	214,3
cały rynek apteczny	13 452 222,6	17,3%	32,0%	1 984 523,2	3 263 980,6	9 012 410,6	27,6%	37,3%	1 950 268,7	2 448 336,4
udział refundacji										
w całkowitym obrocie	24,28%	6,7%	9,8%	0,0153	0,0216	24,98%	14,6%	11,4%	0,0319	0,0256
w sprzedaży refundowanej	82,69%	6,8%	11,6%	0,0527	0,0859	84,20%	14,0%	13,5%	0,1031	0,0998
średnia cena opakowania										
ogółem	30,19 zł	14,6%	18,3%	3,85	4,67	30,56 zł	17,4%	23,0%	4,53	5,72
dla leków z list refundacyjnych	34,30 zł	10,1%	11,5%	3,15	3,52	34,08 zł	10,0%	12,2%	3,11	3,71
dla leków z recept pełnopłatnych	40,71 zł	18,3%	22,6%	6,31	7,49	41,60 zł	22,6%	29,0%	7,67	9,36
dla produktów bez recepty (OTC)	24,01 zł	13,6%	17,8%	2,88	3,63	24,21 zł	16,1%	23,1%	3,36	4,54
liczba pacjentów w aptece	54 593	3,8%	6,0%	1 993,1	3 093,1	35 740,0	4,3%	7,6%	1 470,0	2 520,0
liczba pacjentów w aptece (rec. refundowane)	12 353	9,0%	11,8%	1 023,2	1 303,2	8 090,0	10,7%	11,4%	780,0	830,0
liczba pacjentów w aptece (rec. pełnopłatne)	11 577	-1,3%	2,4%	-152,6	267,4	7 540,0	-5,4%	3,9%	-430,0	280,0
liczba pacjentów w aptece (sprz. odręczna)	43 698	3,0%	4,3%	1 258,2	1 798,2	28 540,0	3,4%	6,2%	950,0	1 660,0
średnia marża apteczna										
ogółem	25,94%	1,6%	2,6%	0,0041	0,0066	26,01%	3,9%	3,0%	0,0099	0,0075
dla leków z list refundacyjnych	20,34%	2,6%	9,5%	0,0051	0,0176	20,58%	4,1%	14,3%	0,0081	0,0258
dla leków na recepty pełnopłatne	21,43%	1,7%	-1,9%	0,0035	-0,0041	21,55%	6,1%	-3,2%	0,0124	-0,0071
dla sprzedaży odręcznej	30,52%	1,1%	1,6%	0,0033	0,0047	30,59%	2,5%	3,3%	0,0075	0,0099
wartość sprzedaży na pacjenta	81,13 zł	7,8%	17,8%	5,89	12,26	80,41 zł	7,2%	18,9%	5,41	12,79
wartość zapłaty przez pacjenta	61,43 zł	5,7%	14,5%	3,31	7,80	60,33 zł	3,5%	15,0%	2,05	7,86
wartość dopłaty refundatora	19,70 zł	15,1%	29,3%	2,58	4,47	20,09 zł	20,1%	32,5%	3,37	4,93
wartość sprzedaży na pacjenta (recepty refundowane)	103,36 zł	2,6%	9,9%	2,58	9,29	103,48 zł	0,0%	12,8%	-0,01	11,72
wartość zapłaty przez pacjenta (recepty refundowane)	17,90 zł	-21,4%	-26,6%	-4,87	-6,47	16,35 zł	-37,8%	-30,9%	-9,92	-7,31
wartość dopłaty refundatora (recepty refundowane)	85,47 zł	9,5%	22,6%	7,45	15,76	87,13 zł	12,8%	27,9%	9,91	19,03
wartość sprzedaży na pacjenta (recepty pełnopłatne)	105,53 zł	17,0%	31,4%	15,33	25,21	107,44 zł	15,6%	34,4%	14,51	27,51
wartość sprzedaży na pacjenta (sprzedaż odręczna)	43,25 zł	6,7%	15,7%	2,73	5,85	42,06 zł	6,8%	15,4%	2,69	5,61
opakowania (w tys.)										
statystyczna apteka	160,6	6,3%	7,3%	9,46	10,88	103,0	4,6%	6,3%	4,54	6,10
cały rynek apteczny	2 008 542,3	4,3%	3,3%	82 869,88	63 859,20	1 292 609,1	2,8%	2,4%	35 517,92	30 060,23
opakowania – recepty refundowane (w tys.)										
statystyczna apteka	36,9	5,3%	9,2%	1,86	3,11	24,4	6,4%	10,9%	1,47	2,40
cały rynek apteczny	461 909,0	3,4%	5,2%	15 133,38	22 683,36	305 868,6	4,6%	6,9%	13 490,62	19 626,28
opakowania – recepty pełnopłatne (w tys.)										
statystyczna apteka	31,2	8,0%	14,0%	2,30	3,83	20,2	6,2%	14,0%	1,19	2,48
cały rynek apteczny	390 061,8	6,0%	9,8%	22 055,02	34 693,29	254 043,4	4,4%	9,8%	10 769,20	22 662,42
opakowania - sprzedaż odręczna (w tys.)										
statystyczna apteka	90,8	5,8%	3,7%	5,01	3,24	57,2	2,9%	1,2%	1,60	0,67
cały rynek apteczny	1 135 849,9	3,9%	-0,2%	42 396,79	-1 822,67	718 433,9	1,1%	-2,5%	7 871,60	-18 759,53

Tab. 3. Średnia miesięczna sprzedaż statystycznej apteki w rozbiciu na rodzaje sprzedaży – sierpień 2024

Rodzaj sprzedaży	Transakcje		Sprzedaż brutto		Opłata pacjenta		Refundacja		Udział wart. %		Opakowania		Śr. cena	Śr. cena
	Liczba	%	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%	Pac.	Ref.	Liczba	z/opak.	z/trans.	z/trans.
1. U-R	370,53	0,04	25165,91	0,07	4807,78	0,02	20358,13	0,22	0,19	0,81	580,33	43,36	67,92	
2. U-30	317,28	0,03	18583,30	0,05	7148,11	0,03	11435,19	0,13	0,38	0,62	556,69	33,38	58,57	
3. U-50	130,90	0,01	3893,61	0,01	2118,91	0,01	1774,70	0,02	0,54	0,46	164,98	23,60	29,75	
4. U-BEZPŁATNY	18,94	0,00	2230,45	0,01	94,02	0,00	2136,43	0,02	0,04	0,96	51,56	43,26	117,76	
5. INWALIDA WOJENNY	7,95	0,00	541,31	0,00	0,03	0,00	541,28	0,01	0,00	1,00	13,72	39,46	68,07	
6. INWALIDA WOJSKOWY	0,00	0,00	0,03	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,86	0,14	0,00	45,88	63,10	
7. ZHK	7,06	0,00	252,98	0,00	34,22	0,00	218,76	0,00	0,14	0,86	11,56	21,89	35,82	
8. AZ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
9. SENIOR 75+	898,19	0,09	48462,83	0,14	0,00	0,00	48462,83	0,53	0,00	1,00	1555,89	31,15	53,96	
10. CIAŻA +	2,44	0,00	352,38	0,00	0,00	0,00	352,38	0,00	0,00	1,00	4,24	83,18	144,61	
11. DZIECKO	49,18	0,01	3140,91	0,01	0,00	0,00	3140,91	0,03	0,00	1,00	66,29	47,38	63,86	
12. NARKOTYKI	17,99	0,00	3603,73	0,01	2831,29	0,01	772,44	0,01	0,79	0,21	22,66	159,01	200,37	
13. ŚRODKI POMOCNICZE	19,87	0,00	3437,54	0,01	1772,40	0,01	1665,15	0,02	0,52	0,48	167,23	20,56	172,98	
14. PEŁNOPŁATNE	1755,07	0,19	99377,00	0,28	99377,00	0,38	0,00	0,00	1,00	0,00	2401,93	41,37	56,62	
15. ODREZCZNA	5881,52	0,62	146458,00	0,41	146458,00	0,55	0,00	0,00	1,00	0,00	6994,87	20,94	24,90	
16. RAZEM	9476,92	1,00	355500,00	1,00	264641,79	1,00	90858,21	1,00	0,74	0,26	12591,94	28,23	37,51	

Tab. 4. Średnia okresowa sprzedaż statystycznej apteki w rozbiciu na rodzaje sprzedaży – średnia narastająca od początku roku

Rodzaj sprzedaży	Transakcje		Sprzedaż brutto		Opłata pacjenta		Refundacja		Udział wart. %		Opakowania		Śr. cena	Śr. cena
	Liczba	%	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%	Pac.	Ref.	Liczba	z/opak.	z/trans.	z/trans.
1. U-R	409,95	0,04	24 994,03	0,07	4 892,81	0,02	20 101,22	0,22	0,20	0,80	600,68	41,61	60,97	
2. U-30	339,66	0,03	18 638,94	0,05	7 026,51	0,03	11 612,43	0,13	0,38	0,62	561,31	33,21	54,88	
3. U-50	148,39	0,01	4 180,92	0,01	2 262,19	0,01	1 918,73	0,02	0,54	0,46	178,46	23,43	28,18	
4. U-BEZPŁATNY	20,49	0,00	2 232,88	0,01	67,91	0,00	2 164,97	0,02	0,03	0,97	52,22	42,76	108,96	
5. INWALIDA WOJENNY	8,72	0,00	549,77	0,00	0,02	0,00	549,75	0,01	0,00	1,00	14,08	39,06	63,08	
6. INWALIDA WOJSKOWY	0,00	0,00	0,11	0,00	0,01	0,00	0,10	0,00	0,06	0,94	0,00	65,52	106,58	
7. ZHK	7,82	0,00	257,32	0,00	32,23	0,00	225,09	0,00	0,13	0,87	11,87	21,68	32,91	
8. AZ	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	1,00	0,00	0,00	64,11	53,37	
9. SENIOR 75+	923,35	0,09	46 318,21	0,13	0,01	0,00	46 318,20	0,52	0,00	1,00	1 508,54	30,70	50,16	
10. CIAŻA +	2,42	0,00	352,63	0,00	0,00	0,00	352,63	0,00	0,00	1,00	4,20	83,95	145,49	
11. DZIECKO	75,60	0,01	4 043,57	0,01	0,00	0,00	4 043,57	0,05	0,00	1,00	94,02	43,01	53,49	
12. NARKOTYKI	14,94	0,00	3 079,16	0,01	2 251,22	0,01	827,94	0,01	0,73	0,27	20,33	151,46	206,09	
13. ŚRODKI POMOCNICZE	20,04	0,00	3 288,71	0,01	1 656,57	0,01	1 632,14	0,02	0,50	0,50	142,07	23,15	164,11	
14. PEŁNOPŁATNE	1 962,85	0,19	101 260,50	0,28	101 260,33	0,38	0,17	0,00	1,00	0,00	2 529,39	40,03	51,59	
15. ODREZCZNA	6 166,13	0,61	150 053,25	0,42	150 053,25	0,56	0,00	0,00	1,00	0,00	7 153,02	20,98	24,34	
16. RAZEM	10 100,36	1,00	359 250,00	1,00	269 503,06	1,00	89 746,94	1,00	0,75	0,25	12 870,18	27,91	35,57	

Tab. 5. Średnia miesięczna sprzedaż statystycznej apteki w rozbiciu na grupy sprzedaży – sierpień 2024

Rodzaj sprzedaży	Transakcje		Sprzedaż brutto		Opłata pacjenta		Refundacja		Udział wart. %		Opakowania		Śr. cena	Śr. cena
	Liczba	%	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%	Pac.	Ref.	Liczba	z/opak.	z/trans.	z/trans.
1. Recepty ref. całość	1 820	0,19	106 227	0,30	17 034	0,06	89 193	0,98	0,16	0,84	3028	35,08	58,35	
2. Recepty pełnopłatne	1 755	0,19	99 377	0,28	99 377	0,38	0	0,00	1,00	0,00	2402	41,37	56,62	
3. Sprzedaż odreżczeniowa	5 882	0,62	146 458	0,41	146 458	0,55	0	0,00	1,00	0,00	6995	20,94	24,90	
4. Inne pozycje (wnioski)	20	0,00	3 438	0,01	1 772	0,01	1 665	0,02	0,52	0,48	167	20,56	172,98	
5. RAZEM	9 477	1,00	355 500	1,00	264 642	1,00	90 858	1,00	0,74	0,26	12592	28,23	37,51	

Tab. 6. Średnia okresowa sprzedaż statystycznej apteki w rozbiciu na grupy sprzedaży – zestawienie narastające od początku roku

Rodzaj sprzedaży	Transakcje		Sprzedaż brutto		Opłata pacjenta		Refundacja		Udział wart. %		Opakowania		Śr. cena	Śr. cena
	Liczba	%	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%	Pac.	Ref.	Liczba	z/opak.	z/trans.	z/trans.
1. Recepty ref. całość	1 951,33	0,19	104 647,54	0,29	16 532,91	0,06	88 114,63	0,98	0,16	0,84	3 045,70	34,36	53,63	
2. Recepty pełnopłatne	1 962,85	0,19	101 260,50	0,28	101 260,33	0,38	0,17	0,00	1,00	0,00	2 529,39	40,03	51,59	
3. Sprzedaż odreżczeniowa	6 166,13	0,61	150 053,25	0,42	150 053,25	0,56	0,00	0,00	1,00	0,00	7 153,02	20,98	24,34	
4. Inne pozycje (wnioski)	20,04	0,00	3 288,71	0,01	1 656,57	0,01	1 632,14	0,02	0,50	0,50	142,07	23,15	164,11	
5. RAZEM	10 100,36	1,00	359 250,00	1,00	269 503,06	1,00	89 746,94	1,00	0,75	0,25	12 870,18	27,91	35,57	

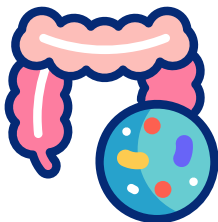
Tab. 7. Prognoza rocznej sprzedaży w statystycznej aptece w rozbiciu na grupy sprzedaży

Rodzaj sprzedaży	Transakcje		Sprzedaż brutto		Opłata pacjenta		Refundacja		Udział wart. %		Opakowania		Śr. cena	Śr. cena
	Liczba	%	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%	Pac.	Ref.	Liczba	z/opak.	z/trans.	z/trans.
1. Recepty ref. całość	23 504,06	0,19	1 276 872,40	0,29	212 076,21	0,07	1 055 796,19	0,98	0,17	0,83	36 928,30	34,58	54,33	
2. Recepty pełnopłatne	24 006,48	0,19	1 221 776,38	0,28	1 221 777,48	0,36	-1,10	0,00	1,00	0,00	31 186,29	39,18	50,89	
3. Sprzedaż odreżczeniowa	78 566,97	0,62	1 889 737,49	0,43	1 889 768,08	0,56	-30,59	0,00	1,00	0,00	90 831,14	20,80	24,05	
4. Inne pozycje (wnioski)	245,81	0,00	40 613,73	0,01	20 952,71	0,01	19 661,02	0,02	0,52	0,48	1 656,54	24,52	165,22	
5. RAZEM	126 323,32	1,00	4 429 000,00	1,00	3 353 574,49	1,00	1 075 425,51	1,00	0,76	0,24	160 602,26	27,58	35,06	

Tab. 8. Prognoza rocznej sprzedaży w rozbiciu na grupy sprzedaży z uwzględnieniem zmieniającej się w ciągu roku liczby aptek – cały rynek apteczny

Rodzaj sprzedaży	Transakcje		Sprzedaż brutto		Opłata pacjenta		Refundacja		Udział wart. %		Opakowania		Śr. cena	Śr. cena
	Liczba	%	Wartość	%	Wartość	%	Wartość	%	Pac.	Ref.	Liczba	z/opak.	z/trans.	z/trans.
1. Recepty ref. całość	294 068 909	0,19	15 970 161 756	0,29	2 763 474 819	0,07	13 206 686 937	0,98	0,17	0,83	461 908 986	34,57	54,31	
2. Recepty pełnopłatne	300 334 079	0,19	15 282 933 250	0,28	15 282 946 776	0,36	-13 526	0,00	1,00	0,00	390 061 815	39,18	50,89	
3. Sprzedaż odreżczeniowa	982 517 270	0,62	23 632 768 927	0,43	23 633 148 760	0,56	-379 832	0,00	1,00	0,00	1 135 849 857	20,81	24,05	
4. Inne pozycje (wnioski)	3 075 008	0,00	507 922 067	0,01	261 993 064	0,01	245 929 003	0,02	0,52	0,48	20 721 653	24,51	165,18	
5. RAZEM	1 579 995 266	1,00	55 393 786 000	1,00	41 941 563 419	1,00	13 452 222 581	1,00	0,76	0,24	2 008 542 310	27,58	35,06	

Sprzedaż probiotyków

Probiotyki są w zdecydowanej większości dostępne bez recepty jako suplementy diety. Nazywane często lekami osłonowymi, mają za zadanie wzmocnienie lub odbudowę flory bakteryjnej jelit. Popyt na nie systematycznie rośnie: w okresie ostatnich 10 lat sprzedaż apteczna wzrosła dwukrotnie, a dostępny asortyment – aż 42-krotnie. Środki z tej grupy można kupić także poza apteką, w marketach i drogeriach.

W 2023 roku apteki sprzedały 23 mln opakowań probiotyków za łączną kwotę 672 mln zł. Dla porównania: sprzedaż antybiotyków jest dwukrotnie większa. Największe wzrosty popytu wystąpiły w latach 2012–2016, po czym rynek ustabilizował się na poziomie 20–22 mln opakowań rocznie. Po załamaniu sprzedaży w czasie pandemii COVID-19, trend rosnący popytu powrócił, ale nie jest on już tak dynamiczny. Probiotyki kupujemy najczęściej zimą i jesienią.

Globalny rynek probiotyków szacowany jest na ponad 87 mld USD (dane za rok 2023) i rośnie w tempie ok. 7% rocznie (3% w Europie). W Europie liderem konsumpcji jest Dania, a na drugim miejscu – Polska.

WSKAŹNIKI SPRZEDAŻY APTECZNEJ. ROK 2023 | ZMIANA % W STOSUNKU DO ROKU 2002

WARTOŚĆ SPRZEDAŻY

672 865 664 zł

+ 1069%

ILOŚĆ SPRZEDAŻY

23 033 668

+ 319%

ASORTYMENT

517

+ 4200%

ŚREDNIA CENA

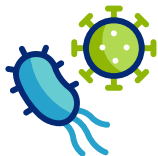

29,21 zł

+ 178%

*Inflacja skumulowana w tym okresie: 50%
(1000 zł z 2002 roku jest warte 506 zł w grudniu 2023)*

INFORMACJE DODATKOWE

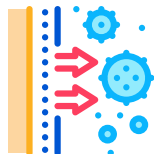
100 bilionów mikrobów.

W przewodzie pokarmowym człowieka żyje ok. 100 bilionów mikrobów.

1–2 kg bakterii.

Tyle waży mikrobiom jelit, na który składają się bakterie, grzyby, wirusy i inne drobnoustroje.

70% odporności.

Flora bakteryjna w jelitach jest odpowiedzialna aż za 70% odporności człowieka.

Nawet 300 miliardów CFU.

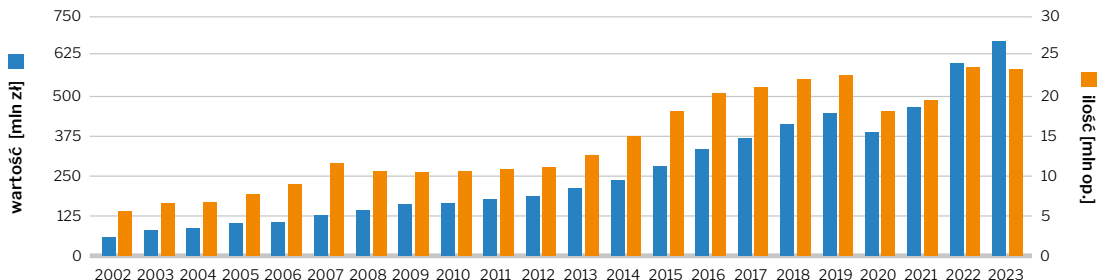
Jedna dawka probiotyku zawiera standardowo kilka miliardów szczepów bakterii różnych kultur.

Ponad 30 szczepów.

Probiotyki mogą mieć w składzie kilkadziesiąt różnych szczepów bakterii.

SPRZEDAŻ ILOŚCIOWA I WARTOŚCIOWA W LATACH 2002–2023

Probiotyki to żywe drobnoustroje w formie suplementów diety – szczepy bakterii oraz wybrane drożdże powstałe w procesie fermentacji – dobroczynnie wpływające na stan mikroflory jelitowej. Pomagają w odbudowie naturalnej flory jelitowej zniszczonej w efekcie zakażeń bakteryjnych, nieprawidłowej diety i antybiotykoterapii. Ale stosowane są też w leczeniu m.in. biegunek, alergii, atopii, chorób zapalnych wątroby i jelit oraz w celu polepszenia odporności organizmu. Ekspertki OSOZ przeanalizowały ich sprzedaż w okresie 2002–2023 oraz obliczyły prognozę na lata 2024–2025.

Tab. 2. Liczba produktów wycofanych z rynku w poszczególnych latach oraz średnia cena dla tych produktów

	Liczba badanych produktów	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
		Produkty będące w ofercie w latach 2002-2023	5	10,94	12,22	12,74	12,68	13,68	13,89	14,15	15,16	15,56	16,93	17,51	18,03	17,67	17,60	17,17	17,48	18,08	18,22	18,70	21,44
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2023 a nie będące w ofercie w 2023 roku	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2021 a nie będące w ofercie w latach 2022-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2020 a nie będące w ofercie w latach 2021-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2019 a nie będące w ofercie w latach 2020-2023	1	36,11	36,98	38,51	39,11	46,01	39,90	40,26	57,63	58,68	61,12	61,20	60,78	59,79	59,65	59,44	59,35	60,39	60,92	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2018 a nie będące w ofercie w latach 2019-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2017 a nie będące w ofercie w latach 2018-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2016 a nie będące w ofercie w latach 2017-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2015 a nie będące w ofercie w latach 2016-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2014 a nie będące w ofercie w latach 2015-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2013 a nie będące w ofercie w latach 2014-2023	1	130,92	128,90	133,33	146,61	10,86	10,15	13,41	20,99	19,60	16,51	18,39	45,82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2012 a nie będące w ofercie w latach 2013-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2011 a nie będące w ofercie w latach 2012-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2010 a nie będące w ofercie w latach 2011-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2009 a nie będące w ofercie w latach 2010-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2008 a nie będące w ofercie w latach 2009-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2007 a nie będące w ofercie w latach 2008-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2006 a nie będące w ofercie w latach 2007-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2005 a nie będące w ofercie w latach 2006-2023	1	18,22	18,18	18,23	18,21	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2004 a nie będące w ofercie w latach 2005-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w latach 2002-2003 a nie będące w ofercie w latach 2004-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Produkty będące w ofercie w 2002 roku a nie będące w ofercie w latach 2003-2023	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

więcej opakowań probiotyków, bo aż 23,28 mln – o 319,89% więcej niż w pierwszym roku analizowanego okresu.

Wartość sprzedaży w pierwszym roku analiz wynosiła 57,54 mln zł i wzrastała bardzo dynamicznie przez niemal wszystkie kolejne lata. Wyjątkiem był jedynie rok 2020, kiedy to nastąpił spadek o 13,26% w porównaniu do roku poprzedniego. W pozostałych latach wzrosty wynosiły od 1,03% w 2010 roku do 39,67% w 2003 roku. Znaczący wzrost, równy 29,86%, miał miejsce także w 2022 roku. W minionym roku pacjenci zakupili produkty probiotyczne za kwotę 672,87 mln

Tab. 3. Roczne zestawienie sprzedaży probiotyków w latach 2002–2023 oraz prognoza na lata 2024–2025

Rok	Wartość sprzedaży (zł)	Liczba sprzedanych opakowań	Średnia cena za pojedyncze opakowanie (zł)	Wartość sprzedaży na jeden produkt (zł)	Liczba sprzedanych opakowań na jeden produkt	Liczba produktów będących w ofercie	Procentowa zmiana wartości w stosunku do roku poprzedniego	Procentowa zmiana liczby w stosunku do roku poprzedniego
2002	57 535 774	5 485 677	10,49	4 794 648	457 140	12		
2003	80 361 923	6 483 974	12,39	6 181 686	498 767	13	39,67%	18,20%
2004	86 925 372	6 590 883	13,19	6 686 567	506 991	13	8,17%	1,65%
2005	101 093 115	7 611 901	13,28	6 318 320	475 744	16	16,30%	15,49%
2006	105 323 568	8 872 128	11,87	4 050 906	341 236	26	4,18%	16,56%
2007	126 824 050	11 491 080	11,04	5 072 962	459 643	25	20,41%	29,52%
2008	141 697 911	10 423 405	13,59	4 167 586	306 571	34	11,73%	-9,29%
2009	163 088 633	10 284 317	15,86	4 407 801	277 955	37	15,10%	-1,33%
2010	164 772 429	10 446 110	15,77	4 119 311	261 153	40	1,03%	1,57%
2011	178 213 127	10 721 010	16,62	3 427 176	206 173	52	8,16%	2,63%
2012	188 104 673	10 923 789	17,22	2 726 155	158 316	69	5,55%	1,89%
2013	213 129 405	12 491 801	17,06	2 368 105	138 798	90	13,30%	14,35%
2014	236 597 504	14 780 718	16,01	2 075 417	129 655	114	11,01%	18,32%
2015	282 224 151	17 836 900	15,82	2 060 030	130 196	137	19,28%	20,68%
2016	334 543 992	20 156 591	16,60	2 015 325	121 425	166	18,54%	13,01%
2017	369 539 579	20 904 391	17,68	1 866 362	105 578	198	10,46%	3,71%
2018	413 780 069	21 810 479	18,97	1 510 146	79 600	274	11,97%	4,33%
2019	448 003 130	22 331 388	20,06	1 374 243	68 501	326	8,27%	2,39%
2020	388 576 171	17 926 002	21,68	1 061 684	48 978	366	-13,26%	-19,73%
2021	465 967 530	19 200 873	24,27	1 136 506	46 831	410	19,92%	7,11%
2022	605 104 625	23 283 027	25,99	1 276 592	49 120	474	29,86%	21,26%
2023	672 865 664	23 033 668	29,21	1 301 481	44 553	517	11,20%	-1,07%
2024	794 813 079	25 031 233	31,75	—	—	—	18,12%	8,67%
2025	870 406 193	26 440 251	32,92	—	—	—	9,51%	5,63%

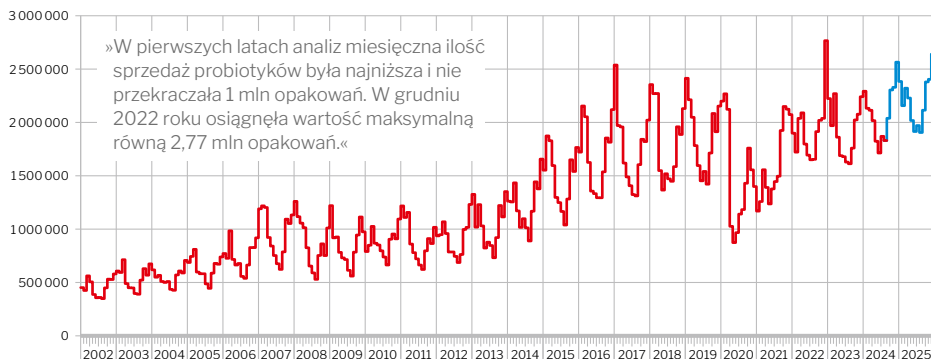
zł. Była to zdecydowanie najwyższa wartość sprzedaży w analizowanym okresie. Wzrost w porównaniu do roku poprzedniego wyniósł 11,20%, natomiast wzrost na przestrzeni całego okresu analiz – 1069,47%.

Średniomiesięczna wartość sprzedaży probiotyków ma charakter sezonowy. W okresie zimowym (od grudnia do marca) była najwyższa i kształtowała się na poziomie od 25,28 mln zł (luty) do 27,26 mln zł (grudzień). W miesiącach letnich (od czerwca do sierpnia) była najniższa i nie przekraczała 20 mln zł. Pacjenci zapłacili najmniej za probiotyki zakupione w aptekach w sierpniu 2002 roku (3,69 mln zł), a najwięcej w grudniu 2022 roku – 71,84 mln zł.

Rys. 1. Wartość sprzedaży probiotyków w latach 2002–2023 oraz prognoza na lata 2024–2025

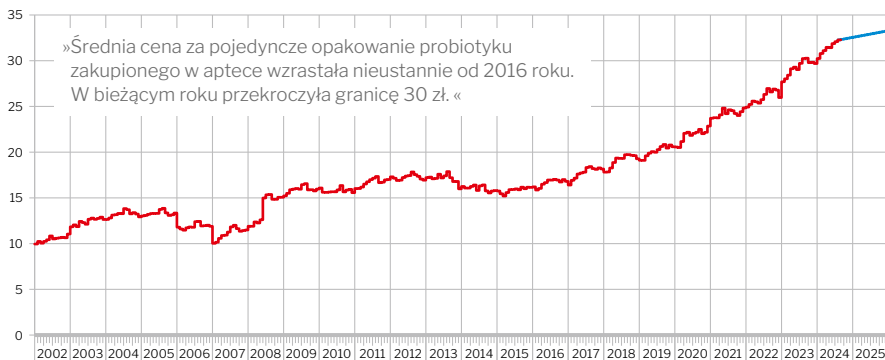

Rys. 2. Liczba opakowań probiotyków sprzedanych w aptekach w latach 2002–2023 oraz prognoza na lata 2024–2025

Średnia cena za pojedyncze opakowanie aptecznego produktu probiotycznego, podobnie jak ilość i wartość sprzedaży, systematycznie wzrasta. W 2002 roku wynosiła 10,49 zł, a w minionym roku – 29,21 zł. Największy wzrost procentowy (liczony rok do roku) miał miejsce w 2008 roku (23,17%). Z kolei największy spadek procentowy został odnotowany w 2006 roku (10,61%). W minionym roku średnia cena

Rys. 3. Średnia cena sprzedaży za pojedyncze opakowanie probiotyku w latach 2002–2023 oraz prognoza na lata 2024–2025

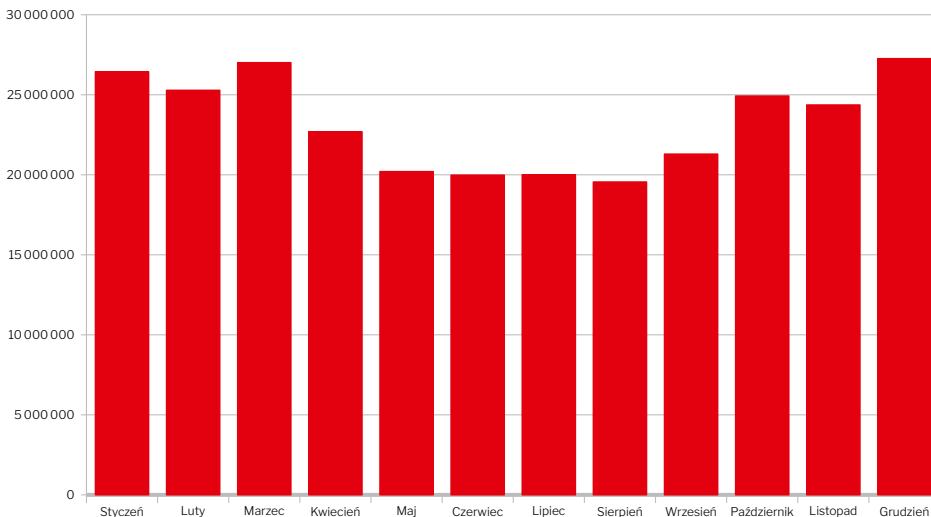
Rys. 4. Liczba różnych probiotyków dostępnych w aptekach w latach 2002–2023

probiotyku wzrosła o 12,40%, a wzrost na przełomie całego okresu analiz wynosił 178,52%.

Największe wzrosty dotyczyły jednak ilości różnych probiotyków dostępnych w aptekach. W 2002 roku pacjenci mogli wybierać spośród zaledwie 12 różnych produktów. Z kolei w minionym roku asortyment probiotyków liczył sobie już 517 różnych produktów.

Rys. 5. Średnia miesięczna wartość sprzedaży

Ilość i wartość sprzedaży produktów probiotycznych wzrastały niemal przez cały okres analiz. Na przełomie ostatnich kilkunastu lat, jedynie w 2020 roku pojawiły się istotne spadki, które były wyjątkiem od trendów – to rok pandemii COVID-19, gdy sprzedaż apteczna spadła we wszystkich kategoriach. Co prawda sprzedaż spadła także nieznacznie w 2023 roku, ale w pierwszym półroczu 2024 roku była o prawie 4% wyższa niż w analogicznym okresie roku poprzedniego.

Trendy przyszłości

Zgodnie z prognozami wyliczonymi na 2024 rok, pacjenci zakupią 25,03 mln opakowań probiotyków i zapłacą za nie 794,81 mln zł. Co oznaczać będzie wzrost ilości sprzedaży o 8,67%, a wartości o 18,12%.

W 2025 roku sprzedaż wzrośnie o kolejne 5,63% i ukształtuje się na poziomie 26,44 mln zł, a wartość sprzedaży będzie

wyższa o 9,51% i wyniesie 870,41 mln zł. Trend rosnący z ostatnich lat zostanie zachowany.

W najbliższych latach wzrostów możemy spodziewać także na średniej cenie za pojedyncze opakowanie. W 2024 roku wzrost wyniesie 2,54 zł (8,70%), a w 2025 roku – 1,17 zł (3,67%). Tym samym, w pierwszym roku prognoz średnia cena będzie równa 31,75 zł, a w 2025 roku – 32,92 zł.

Podsumowanie

W minionym roku pacjenci zakupili ponad 23 mln opakowań probiotyków i zapłacili za nie ponad 670 mln zł. Oznacza to, że średnio sześciu na dziesięciu pacjentów zakupiło jedno opakowanie takiego produktu w średniej cenie około 30 zł. Na przełomie całego okresu analiz sprzedaży produktów probiotycznych towarzyszył trend rosnący, który zgodnie z prognozami, utrzyma się także w najbliższych latach.

Co ciekawe, trudno szukać korelacji pomiędzy rosnącym popytem na probiotyki a np. wzrostem popytu na antybiotyki. Wręcz przeciwnie – nasza analiza sugeruje, że konsumpcja antybiotyków nieznacznie, ale spada. Popularność suplementów z tej grupy można wytłumaczyć trendami żywieniowymi oraz większą świadomością dotyczącą zdrowia mikroflory. Za rosnącym popytem idzie też podaż – tylko w przeciągu ostatnich 5 lat, asortyment probiotyków dostępny na półkach aptecznych podwoił się. Jeśli weźmiemy pod uwagę okres ostatnich 20 lat, wzrost ten jest 43-krotny. Dalszym wzrostom mogą zagrozić nowe trendy żywieniowe jak diety nastawione na zdrowie bakterii jelitowych itd. ●

Metodologia prognoz

Prognozy sprzedaży probiotyków w 2024 oraz 2025 roku zostały obliczone przy zastosowaniu modelu wykładniczego Browna. Założono także, że nie będą miały miejsca żadne gwałtowne wzrosty lub spadki, które mogłyby w istotny sposób zmienić trend sprzedaży.

OTWARTY SYSTEM OCHRONY ZDROWIA

OSOZ

Wydawca:
KAMSFT S.A.
40-235 Katowice, ul1 Maja 133
tel. +48 32 209-07-05
fax +48 32 209-07-15
e-mail: czasopismo@osoz.pl

Redaktor naczelny: Artur Olesch

Jesteśmy partnerem
European Connected Health Alliance

Zespół redakcyjny:
Zygmunt Kamiński,
Agnieszka Golec,
Aleksandra Kurowska,
Katarzyna Płoskonka,
Bożena Wojnarowicz-Głuszek.

Współpracownicy:
Jarosław Frąckowiak,
Monika Grabska,
Łukasz Stopa,
Karolina Szuścik.

Skład i łamanie: Piotr Chamera

Przedruk, kopiowanie, skracanie, wykorzystanie
tekstów (lub ich fragmentów) publikowanych
w czasopiśmie OSOZ bez zgody wydawcy
KAMSFT S.A. jest zabronione.

Redakcja nie odpowiada za treść reklam,
ogłoszeń i artykułów sponsorowanych.